

د زرو دوکان

د استاد عبدالحمید افغان له فیسبوک پاڼې څخه راخیستل شویو لیکنو ټولګه

Ketabton.com

لیکنه: استاد عبدالحمید افغان
راټولونه او ترتیب: اجمل هیوادمیل

لنډ وضاحت :

افغانستان کلونه کلونه په اور کې وکړیدلو تجربه شوي خبره ده چې جنگ هر څه نابودوي همداسې یې وکړل زموږ ستر علمي، مذهبي او ملي څلي ونړیدل هغه افغانستان چې یو وخت یې په اسیا کې د عروج لمر څلا کوله اوس پرډیو خیراتو ته ناست دي یو وخت وه چې فاتحانه ایران ته داخلیدلو اما اوس په کتارونو کې ایرانی ویزو ته ولاړ دي عجیبه خلک یو ولاړ شو بیا ونړیږو یا خدای(ج) راته غوصه ده او یا موږ ته د عقل کارول عار او پیغور ښکاري هر ظلم، جبر او ستم راباندې وشو هر ظالم خپله فارموله وکاروله هر جابر خپله اسله وازمایله چې پناه مو کړي

مگر دا ملت پولادي ارادي او کلک عزم لري الله یو نادره ښیګنه او لورینه پرې کړې هغه د قلم په ګوتو کې ساتل دي د هر کس له ګوتو چې قلم ولویږي بل یې حتما نیسي لویدلو ته یې نه پریږدي یو ستوری که لویږي بل یې په ځای راخیږي دا خاوره چې د سلهاوو قلموالو ارامگاه ده مگر خوشبخته ده چې اوس هم پکې د سلهاوو قلموالو قدمونه دا خاوره ښکلوي یو له دغو درنو هستیو نه چې دغه خاوره یې د لرلو ویاړ لري استاد حامد افغان صیب ده تاسف سره چې افغان صیب مې له نږدې نده لیدلی په خواله رسنیو یې تعقیبوم الله ورته ښه علم ور کړی هره لیکنه یې بې شمیره ښیګنې لري هر څوک ترې مستفید کیدلی شي هره لیکنه یې له سرو زرو سره پیمانه کیدلی شي نو پدې اساس مې وغوښتل هغه لیکنې یې راټولي کړم چې په فیسبوک یې نشروي او هغو خلکو ته یې د کتاب په بڼه ورسوم چې تر اوسه ندې ترې برخمن شوي الله دادي کار حوصله او توان راکړه چې یو شمیر لیکنې مې راټولي کړې همدا خدمت مې په وس پوره وه ورته اجرا مې کړ برگ سبز تحفه یی درویشان •

په ګوتو دي برکت قلم دي روان!!!

اجمل هېوادملي
پکتيا مرکز ګردیز ابراهيم خیل

❖ **برياليټوبونه** په سمو پرېکړو سره ترلاسه کيږي،
سمې پرېکړې په مهارتونو سره کېدلی شي او
مهارت له ناکامو تجربو زده کيږي! نو ناکامیو ته
مه تم کيږه! ناکامي به مو ځنډوي، خو پاتې
کوي مو نه.

❖ **د یوه** شيعي او يهـ.ـودي نادره کيسه

ابن قدامة المقدسي (وفاة: ٦٤٣) رحمه الله ليکي:
شيخ ابوبکر الحرائي په کال: ٥٩٧ هـ کې کيسه راته
کوله چې د دمشق، قاسيون غره کې د "الصالحين"
کوڅې ته ورغلو، هلته د علويانو (اهل تشيع) د يوه
مشر کره مېلمانه شوو، هغه زموږ ډېر عزت او ښه
مېلمه پالنه وکړه، د اهل تشيع د دې مشر يو
يـهـودی خادم و، چې ده ته ډېر نږدې و او ده خپل
ډېر مسؤليتونه ورته سپارلي و.

زموږ يوه ملگر هغه شيعه مشر ته وويل: مشره!
ټولې چارې دې ښې او په زړه پورې روانې دي، الله
د شرافت، سخاوت او غيرت صفتونه درکړي دي، خو
دا يو کار دې خوندور نه دی، هغه دا چې يو يـهـودی
غلام دې دومره درنږدې کړی! دا کار مو سم نه بولم.

شيعه مشر ورته وويل: ستاسو خبره پر ځای ده، خو
ما ډېر غلامان او مينځې اخيستي دي، مگر د دې
يـهـودی غلام په څېر امانتدار او اخلاصمن غلام مې
تراوسه نه دی ليدلی، دی زما ټول کارونه په ډېر

اخلاص، صداقت او امانتداري سره مخته وړي او زه
يې له زياتو کارونو بېغمه کړی يم

مجلس کې يوه سړي ورته وويل: کله چې دومره
ښه دی نو د اسلام منلو دعوت ولې نه ورکوې؟!
شايد مسلمان شي، په دې سره شيعه مشر خپل
غلام راوغوښت، هغه چې راغی ويې ويل: زه پوه
شوم چې تاسو زه څه شي ته راغوښتی يم ...
هغه ورته وويل: ستا بادار ته ښه پېژنې، د هغه
سخت او فضيلت درته معلوم دی او دا هم چې
هغه ستا سره مينه لري؟ غلام وويل: بلکل راته
معلوم دی او زه هم مينه ورسره لرم، هغه ملگري
ورته وويل: نو بيا ولې د دې خپل مهربانه مشر دين
(اسلام) نه منې؟!

غلام وويل: تاسو پوهيرئ چې زه يه يهودی يم،
عزيز/موسی عليهما السلام محترم او عزتمن نبي
بولم، که زه پوه شم چې زموږ يه يهودو کې داسې
خلک شته چې زموږ د پيغمبر مېرمن فاحشه او زانيه
بولي، د هغې پر پلار لعنتونه وايي او د هغه ملگري
ښکېلي؛ نو هيڅکله به زه د داسې يهوديت
پيروي ونه کړم، نو اوس که زه اسلام قبلوم د چا
اسلام قبول کړم ... ؟

هغه ملگري ورته وويل: د خپل بادار شيعه مشر دين
ومنه! غلام وويل: د ده اسلام زه نه منم! ځکه دی د
خپل پيغمبر په مېرمن عائشه کې څه ډول خبرې
کوي؟! دی د خپل پيغمبر درانه او خواږه ملگري:
ابوبکر او عمر (رضي الله عنهما) څومره سپک

يادوي؟! او دا زما ضمير نه مني چې د محمد (ﷺ) دين مې منلی يې، خو په مېرمن يې تهمتونه او توروته لگوم او ملگري يې بنکځم، تر دې خو زما خپل دين (يهوديت) راته بڼه دی!

د يهودي غلام له دې خبرو وروسته شيعه مشر څه وخت چوپ او په چروت کې کېناست! وروسته يې غلام ته وويل: لاس راکړه! هغه چې لاس ورکړ؛ ويې ويل: {أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمدا عبده ورسوله} او زه پخپلو سپکو کړنو توبه گار يم! يهودي غلام د خپل بادار لاس په لاس کې نيولی و او زياته يې کړه چې زه هم وایم: {أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمدا عبده ورسوله}. او دا چې د اسلام هر مخالف دين باطل دی.

ويل کيږي له دې وروسته شيعه مشر پاک مسلمان وگرځيد او غلام يې هم له يهوديت بېزاري او رښتيني مسلمان شو. النهي عن سب الأصحاب، للمقدسي (۱۱۳)

□ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ "زه ټوله خير يم"

له جوماته خوشاله ورغی، خپلي مېرمني ته يې موسل او په ځير ځير کتل! هغې ورته کړه خیرت دی، څنگه راته گورې؟! ده ورته وويل: جومات کې ملا صاحب ويل: خپلي مېرمني ته په مينه کتل ثوابونه

لري! هغې ورته وويل: ما درته ويل چې "زه ټوله خير
يم".

❖ **که** د ټيټ سړي دې اوږد سيوري وليد؛ پوه شه
چې لمر په ډوبيدا دی! هسپانوي #متل

❖ **الوفاء بأسماء النساء**

{د لس زره #حديثپوهانو_مېرمنو کتاب}

دا د وخت نادر کتاب (الوفاء بأسماء النساء) نومېږي،
په دې کتاب کې د هغو مېرمنو تراجم او ژوند ليکونه
راغلي چې په ځانگړې توگه يې د حديثو علم کې
زده کړې کړې دي، دا ستر کتاب په (43) ټوکه کې
چاپ شوی! په دې کتاب کې د (10000) هغو مېرمنو
تراجم او ژوندليکونه راخيستل شوي دي چې د نبوي
حديثو په علومو کې يې زده کړې کړې دي.

دا کتاب عربي ژبه کې ليکل شوی او انگليسي ته
هم ژباړل شوی دی، د کتاب ليکوال د هند وتلی
عالم دکتور محمد اکرم الندوي دی، چې فعلا برتانيه
اوسي، ليکني سره مله عکسونه د کتاب او د کتاب
د ليکوال دي، نوموړي دکتور د دې کتاب په ليکلو له
(15) کاله زيات وخت لگولی، د کتاب په اړه نښه
تفصيلي معلومات په راتلونکو پوستونو کې درکوم،
تاسو ټول حضرات، نر اوښځې زموږ وال څارئ، دلته
به ډېر داسې څه زده کړئ چې سترگې به مو

خلاصې او ذهنونه به مو پراخه شي. بفضل الله
تعالی ومنه. نور بیا

❖ **الوفاء** بأسماء النساء (۲)

{د لس زره #حدیثپوهانو مېرمنو کتاب}

په دې کتاب کې دکتور محمد اکرم الندوي د هغو
مسلمانو مېرمنو د ژوند حالات راخیستي دي چې
هغوی د اسلامي نړۍ مختلفو سیمو کې، د نبوت له
زمانې رانیولې ترننه، د نبوي حدیثو په درس او
تدریس بوختې پاتې شوې دي.

دا تراجم او ژوند لیکونه دکتور الندوي له مختلفو
مأخذونو راټول کړي دي، لکه د اسماء الرجال، له
کتابونو، د استادانو ژوند لیکونو، د مشایخو او په دې
اړه له نور ګڼ شمېر کتابونو نه، چې هغو کې چاپ او
ناچاپ زیات کتابونه راځي، داراز له نورو کتابونو او د
خلکو له سینو نه مختلف معلومات راجمعه کړي دي.
ښاغلي ندوي دا معلومات د دمشق، ترکیې، مصر،
برتانیه، المان، هند، المغرب او د نړۍ له نورو
کتابخانو، راجمعه کړي دي

د دې کتاب مقدمات او سریزه مستقل او ځانګړی ټوک
دی، چې د کتاب د معلوماتو په اړه دقیقه څېړنه په
کې شوې ده، د اسلامي تاریخ اوردو کې د مېرمنو
په ځلانده علمي رول تفصیلي معلومات او لاسته
راوړنې راپوځای کړي دي، د کتاب دا سریزه دیارلس
کاله پخوا په انګلیسي ژبه (AL-MUHADDITHATM:)

the women (scholars in islam)، په نامه ژباړل شوې او خپره شوې ده او د لوستوالو منځ کې يې زيات مقبوليت پيدا کړی.

❖ **پاچا** سوی ته لینده کش کړه، خو ونه لگید! او سوی لا تېز شو، یوه #چاپلوس وویل : سبحان الله ! مړ، سوی دومره ټوپونه وهي ..

❖ **د ژوند** غوره صحنه

نړیوال چوپ خولی ټوکمار، چارلي چاپلین (Charles Chaplin) وایي : پلار سره مې د یوه فلم ټیکټ پېرلو ته ولاړ وم، زموږ نه مخکې د یوې غریبې کورنۍ غړي ولاړ وو، د هغوی له جامو نه یې غریبې ښکاریدله، خو ماشومان یې ټول ډېر خوشاله وو، د فلم په اړه یې خور مجلس نښلولی وو او ټولو په مینه مینه سره خندل، پلار یې چې د ټیکټ اخیستلو کړکۍ ته ورنږدې شو، ورو بېرته راشاته شو، مېرمني سره ورو وغړیدې، څه وخت دی او مېرمن یې دواړه خپه ودریدل.

زما پلار له جیب نه شل ډالر راوايستل، د هغه سړي شاته یې وغورځول، د سړي پر اوره یې لاس کېښود او ورته کړه یې: دا شل ډالره ستانه ولويدل، سړي ورواخیستل، سترگې یې اوښلنې شوې او زما له پلاره یې مننه وکړه. هغوی چې ننوتل پلار مې زه له

لاسه ونيولم، له كتاره راووتلو او بېرته كور ته روان شوو. ځكه پلار مې يوازې هماغه شل ډالر لرل!

چارلي چابلين وايي: له هغې ورځې ترننه مې پخپل پلار وياړم، دا مې د ژوند تر ټولو غوره صحنه وه چې ليدلې مې ده، ان له هغه فلمه هم غوره وه چې ومې نه ليد.

❖ **يوه** #چاپلوس نادر وصيت ليكلي:

قبر کې مې ولاړ دفن کړئ؛ ټول ژوند مې په رکوع تېر کړی!

❖ **صحابي**: يه د الله نبي ﷺ! زړه مې ډېر سخت دی

نبي ﷺ: د يتيم پر سر لاس تېروه او مسكين ته ډوډۍ ورکوه. مسند احمد

❖ **يوه** سړي عمر بن الخطاب رضي الله عنه ته وويل: فلان رښتيني سړی دی، عمر ورته وويل: سفر دې ورسره کړی؟ هغه ول نه، عمر ورته وويل: کله دې شخړه ورسره راغلې ده؟ هغه ول نه، عمر ورته وويل: کله دې کوم شی امانت ورته ايښی؟ هغه ول نه، عمر ورته وويل: نو ته هغه نه پېژنې، فکر کوم جومات کې دې ليدلی،

چې سر يې ښکته پورته کوه. عيون الأخبار لابن
قتيبة

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **ايوب** عليه السلام ته چا وويل: د الهي ازمويني
پر مهال څه شى ډېر درته سخت و؟ هغه
و فرمايل: زما پر حال د دښمنانو خوشالى. عيون
الأخبار 117/3

ربه! د دښمن له خدا مو وساته.

◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

❖ **ورکړه** د لاس نه، د زړه کار ده!

افريقايي # متل

◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

❖ **سپين** وېښتان د عمر زياتيدا نښه ده، نه د عقل
زياتيدا. يوناني # متل

◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

❖ د **يوه** مين خو جملې

صحابه کرامو رضي الله عنهم له رسول الله ﷺ سره
زياته مينه لرله، د دې ميني ډېرې بېلگې لرو، زما د
حديثو ناچاپ اثر کې مې په دې اړه ځانگړې برخه
(باب) راخيستې ده، دلته په ځانگړې توگه د حديثو د
مشهور راوي ابو هريرة رضي الله عنه ځانگړي
اسلوب ته تم کيږو، د هغه مختلفو رواياتو کې د ده دا
ځانگړې جملې د هغه د فواري او خپچپانده ميني

غمازي کوي، هر مومن خوند ورنه اخلي او له رسول الله ﷺ سره د هر مومن مينه تحريکوي او ښوروي.

هغه له ميني ډکې جملې په عربي کې هم خوړې لگيري او پښتو کې هم پستې او د زړه ژورې لمس کوي، نو دلته يې عربي متن له پښتو ژباړې سره ستاسو مخته ږدم:

✓ أوصاني خليلي (دوست مې وصيت راته کړی)

✓ صدق خليلي (دوست مې رښتيا ويلي)

✓ حدثني خليلي الصادق رسول الله ﷺ (رښتيني دوست مې، رسول الله ﷺ، حديث راته بيانوه)

✓ حدثني أبو القاسم نبي التوبة ﷺ (د توبې نبي ﷺ، ابوالقاسم حديث راته بيانوه)

✓ إني سمعتُ حبي أبا القاسم ﷺ (زما له حبيب او گران ابوالقاسم ﷺ، نه مې اوريدلي)

✓ حدثني حبي أبو القاسم، الصادق المصدق ﷺ (زما حبيب او گران، رښتيني او رښتینی بلل شوي ابو القاسم، حديث راته بيانوه)

دا جملې اکثره د ابو داود په السنن کې راغلې دي، داراز صحيح مسلم، مسند أحمد، الدار القطني، البيهقي او د ابو عوانة په المستخرج کې هم راغلې دي.

❖ "بیکاره"

که مېرمن هوټل يا کومه مؤسسه کې ډوډۍ پخوي
"نانوايه" يې بولي، خو چې خپل کور ډوډۍ پخوي؛
"بېکاره" يې يادوي!

چې د نورو ماشومان روزي "ماشوم روزونکې" يې
بولي، خو چې خپل اولاد روزي او ساتي؛ "بېکاره"
يې بولي!

که د مؤسساتو دفترونه پاکوي بيا هم يو نوم ورته
ردي، خو چې خپل کور صفا کوي؛ "بېکاره" يې بولي!
چې د نورو اولادونو ته زده کړه ورکوي "ښوونکې" يې
بولي، خو چې خپل اولاد ته زده کړه ورکوي "بېکاره"
يې بولي!

غربي نظام، پر کور د مېرمنو کار ته ارزښت نه
ورکوي، کور کې د مېرمنو هر ډول مهم او گټور کار
"نه کار" بولي، دوی غربي ښځه په دې قانع کړې ده
چې په کور دننه کار يې هيڅ ارزښت نه لري، که
مېرمن خپل حيثيت ثابتول او د نورو توجه ځان ته اړول
غواړي؛ د کور له حدودو دې بهر ووځي.

د غرب دا ظاهره او پېښه اوس پخپله د غرب
#هونښياران د يوې ستونزې په توگه ترغور لاندې
نيسي. البته په دې لړ کې ځينې استثنائات شته
چې اسلام حل ورته لري، خو موږ د ژوند په عملي
ډگر کې دې استثنائاتو ته د حل پيدا کولو پر ځای
همدا کيسه تکراروو چې "اسلام حل ورته لري".

❖ په يوه داسې کار نورو ته غوسه کړو چې هغه
پخپله هم کوو!

څه #مور يو!

❖ پر #مجرد بمبار

عرب له کوژدن مخکې په شرعي طريقه د نجلی
لیدنې (النظرۃ الشرعية) ته ورځي او دا شرعي
طريقه هم ده، يو عرب #مجرد ليکي: زه مې له مور
سره ولاړم چې يوه نجلی ووينو، هلته چې ورغلو،
مېلمستون کې کېنستلو، د نجلی مور و پلار راسره
ناست وو، څه وخت وروسته مخ پټې نجلی راغله،
ليړ ځنډ کېنستله، بې له مخ لوڅولو پاڅيدله او ولاړه!
ليړ وروسته مې مور اشاره راته وکړه چې څو، زه نه
تلم، خو د مور په ټينگار ولاړ شوم، بهر مې مور ته په
قهرزته لهجه وويل مال مورې دا نو څه ليدنه وه،
هغې مخ هم لوڅ نه کړ او په منډه ووتله؟! مور مې
ورو غوندې راته وويل: زويه هغې ماته ويلې و چې
زوی مې دې خوښ نه شي زه مخ نه لوڅوم... مجرد
خوارکی وايي: اتې له مور سره خاموش او نری
غوندې راروان شوم.

❖ پلار که اولاد ته ظالمانه او ناحقه ښېرا وکړي؛
گناهگاري او دا د اولاد لپاره د هغوی د گناهونو
کفاره گرځي او که صبر پرې وکړي الله تعالی به

اجر ورکوي. مجموع الفتاوى لابن تيمية(31)
(303/

❖ **هغه** تازه له زندانه راوتلی و او د ځان لپاره د چا لور کوژده کولو ته ورغی، د نجلۍ کورنۍ ورته وویل: زموږ کورنۍ ټول دینداره خلک یو، له زندان راوتلي ته خپله خور و لور نه ورکوو، ده ورته وویل: یوسف علیه السلام هم له زندانه راوتلی و، نه د اقتصاد له پوهنځي؟! راوي زیاتوي او خو د نجلۍ وروڼه له خدا تېک ورته وغځیدل، اخیر یې ورونیو، د کور څنگ ته کوهي ته یې وغورځوه او ورغړ یې کړ: انتظار کوه، کومه قافله درته راځي، هغوی به دې راوکاري.

❖ **که** له بستر سره دې ډېره مینه نه وی او د کوټې چت کې دې ډېر چروتونه هم نه وهلی؛ د نړۍ ستر بریالی سړی به وې.

❖ **امام** احمد بن ابي غالب الحربي (وفاة: 555هـ) رحمه الله ته یو سړی ورغی، ورته ویې ویل: امیر ته راسره ولاړ شه، هغه ته زما باره کې ووايه چې زما اړتیا راپوره کړي، امام الحربي ورته وویل: راځه چې دواړه دوه دوه رکعتو لمونځ وکړو او الله ته سوال وکړو، زویه! زه داسې نه کوم چې خلاصه دروازه (د الله دروازه) پریردم او

بندي دروازي (د امير دروازي) ته روان شم. ذيل
طبقات الحنابلة (٢/٤٩)

پايله: د خپلو ستونزو د حل لپاره لومړی خپل ټول
وس او توان په کار واچوئ، ورسره په اخلاص او
عاجزي د خلاصو دروازو څښتن، الله تعالى ته زاری
کوئ چې يا الله، اړتياوې مو راپوره کړه او له تا پرته
مو بل چا ته مه محتاجوه، يعني تر خپله وسه د
واکمنو دروازو ته مه ورځئ، مگر که بله لاره او چاره
نه وه.

❖ **يو** ترکی ليکي: تاسو به يې منئ يا نه، خو زه
100% رښتيا وایم، کله چې د زلزلې په لومړيو
سختو جټکو راغورځار شوم، د تېښتي لوری هم
نه و، له کړکۍ نه بهر مې چې وکتل ټول
ګاونډيان مو راويښ شوي وو، ما په ټولو نارې
کړې، مال الله يادوئ، نورې لارې بندي دي، په
الله قسم کوم تر ټولو لومړی مې ما زما د هغه
ګاونډي له خولې د "الله اکبر" نارې واوريدلې
چې هغه په ښکاره ملحد و!!

❖ د **صحابه** کرامو د لوی شتمن او جنتي صحابي
عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه د سخا په
اړه وتلی تابعي ابن شهاب الزهري رحمه الله
وايي: د مدينې منورې خلک ده ساتل! د
مدينې يوې دريمي خلکو ته يې قرضونه ورکړي

و، د دویمې دریمې یې پورونه پرې کړي و، بلي
دریمې سره یې خپلوي پالنه. او امام الزهري د
هغه د تواضع او عاجزي په اړه وايي: هغه به د
خپلو غلامانو منځ کې نه پیژندل کیدی!

طبقات ابن سعد (124/2)

البدایة والنهاية (179/7)

❖ **بې** تبصیرې

یو پنجابی لیکي: مشرف دا ډېره موده دوبي کې د
مرگ په انتظار پروت و، دا مهال هغه سره د خپلي
کورنۍ یو فرد هم نه و! مېرمني به یې روغتون ته
لگښت ورلیږه نوره کراچی کې پر خپل کور ناسته
وه، زامن یې هم خپلو کورونو کې اوسیدل، وروستیو
شپو کې دوه متقاعد پوځیان او یو د هغه سپی
"پاشا" ورسره و! خو د ساختلو پر مهال یوازې د هغه
سپي "پاشا" ورسره پاتې و.

❖ **زلزله** کې د یوه شامي ټوله کورنۍ ختمه شوه،
نو هغه ولیکل: هغوی ټول آرام شول، مگر زه
نه..

❖ **ناشکره** سره ښېگڼه؛ لکه بحر کې عطر
شیندل! پولنډي #متل

❖ **یوه** خپلي مور ته موبایل کې وویل: مورې دوه
لوڼه مې وزېږیدلې، پر یوه ستا نوم ږدم او پر بله
مې د خوانبې نوم ږدم، مور یې ورته وویل:
زویه! لیر صبر وکړه، زه په منډه درځم او هغه زما
د نوم واله په کې خوښوم...

❖ **له** پاچهي غوره ژوند

د عباسي خليفه المتوکل نږدې ملگری او وزير الفتح
بن خاقان وايي: يوه ورځ متوکل ته ورغلم، هغه سر
ښکته ځړولی او په چروت کې تللی و، ورته ومې
ویل: د مومنانو اميره! ولې چروتونو کې ډوب یې؟! په
الله قسم، که د ځمکې پر مخ نه ستا نه د چا ښه
ژوند یې او نه به د چا دومره نعمتونه یې.

متوکل راته وویل: کوم سړی چې پراخ کور لري، نېکه
مېرمن لري، تیاره روزي ورته راځي، مور نه پېژني
چې ضرر ورته ورسوو او نه مور ته اړتیا لري چې
سپک یې کړو؛ د دې سړي ژوند زما نه ډېر غوره دی!
البدایة والنهاية (١٤/٤٥٤).

يعني :

✓ پراخه کور لرل

✓ نېکه مېرمن لرل

✓ د ضرورت روزي لرل

✓ واکمن نه پېژندل

✓ واکمنو ته اړتيا نه لرل؛

له پاچهي غوره ژوند دی

❖ **مرحوم** ملا نصر الدین وایي: ماشومتوب کې به هم کله ریشخند راشکه وسو، یو وخت مې په یوه ماشوم مړه مرغی خرڅه کړه! مال دا ویده ده، مازدیګر راوینښیږي.

❖ **خلوربول** ملګری

زرین اکا کیسه کوله، ول زموږ له یوه کم عقل کلیوال نظرګل نه سخت تنګ شوم، چې چرته به تلم دی به راپورې نښتی و، یوه ورځ د ده له لاسه د سهار څړه کې له شپانه سره ووتلم، ټوله ورځ مې د غرو له ښایسته لمنو، شنو ورشوګانو، د مېړو له شور و زور او د شپانه له پُوڅو خوندونه واخیستل، خو د رمې خنډه کې به مې چې د شپانه خلوربول ملګری ... ولید نظرګل به رایاد شو...

❖ **کابو** 14 سوه کاله پخوا، وتلی تابعي معاوية بن قرة (وفاة: 113هـ) رحمه الله وایي: د نن زمانې له خلکو د خیر او ښو تمه مه لرئ، بلکې چې څوک شر درته ونه رسوي، په دې خوشاله اوسئ، دې زمانه کې چې څوک شر نه درته

رسوي؛ هغه داسې وشمېرئ لکه ډالۍ چې
درکوي. تاريخ دمشق (۵۹ / ۲۷۰)

❖ د **سلفو** د واده بېلگه

استاد: خو ورځې نه وې؟!

شاگرد: مېرمن مې وفات شوې وه!

استاد: بله به کوې؟

شاگرد: هو، خو فعلا ډېر بې وسه يم

استاد: زما لور مې درکړله

مانېام شاگرد ته چا دروازه وروټکوله، چې ورووت
استاد يې ولاړ و، لور يې هم ورسره وه! شاگرد ته
يې کړه دا هماغه زما لور ده، چې نن مې تا ته نکاح
کړه! استاد ولاړ او لور يې ورپرېښودله!

دا استاد د وخت وتلی امام او لوی تابعي سعيد بن
المسيب نومیدی، رحمه الله تعالی، لور يې هم
ستره عالمه او د وخت نامتو پېغله وه، دومره چې
ستر اموي خليفه عبد الملک بن مروان څو ځله د
خپل زوی وليد لپاره ورنه غوښتې وه خو ده نه
ورکوله. دا هم د سلفو رحمهم الله د واده يوه بېلگه!

❖ د **سفیان** الثوري رحمه الله مجلس ته يو ځوان
عالم ورغی، د مجلس بر سر کې کېناست، په
هسکه غاړه، کېرژن غوندې غړیدي، له مشرانو

علماؤ يې غټه ويله، نو سفيان ورته غوسه شو
او ورته ويې ويل: سلف داسې نه وو، يوه هم د
امامت دعوه نه کوله، دېرش کاله به يې چې د
علم په زده کړه کې تېر کړل؛ بيا به د مجلس بر
سر کې کېناستل او ته ستا نه په مشرانو تکبر
کوې؟! ولاړيره! بيا چې زما مجلس ته رانږدې نه
شې. المدخل إلى السنن للبيهقي ١٧٧٦

❖ **يوه** ليکلي و، کوچنۍ ورېرې مې د مصر د
اهراماتو انځورونه کتل، وروسته يې راته وويل
چې کله جنت ته ولاړه شم، فرعون نه به
پوښتنه کوم چې دا يې څنگه جوړ کړي دي، ما
ورته وويل: فرعون به جنت کې نه يي، هغه خو
به جهنم کې يي، ورېرې مې راته وويل: ښه بيا
ته پوښتنه ورنه وکړه.

❖ **څوک** چې دروغژن شي؛ گواکې ايکسپاير او له
کاره ولوېد!

❖ **هونسيار** چې خطا شي؛ تاسف کوي او #احمق
چې خطا شي؛ فلسفه شرو کړي!

❖ د **عثماني** سلطان سليم اول گټوره کيسه

عثماني خليفه سلطان سليم اول ته معلومات ورسيدل چې استنبول کې د ارمنيانو، روميانو او يهودو نامسلمان اقليتونه له مختلفو لارو هڅې کوي عثماني دولت ته مشکلات او ستونزې جوړې کړي، نو سلطان سخت غوسه او يادو اقليتونو ته په قهر شو، دستې يې فرمان صادر کړ چې ياد اقليتونه بايد سمدستي اسلام ومني او کوم يې چې اسلام ونه مني د هغو سرونه دې ووهل شي.

دا خبره د خ.لافت شيخ الاسلام علي افندي (زمبيلي علي مالي افندي) رحمه الله ته ورسيدله، هغه د وخت ستر عالم و، په دې خبره ډېر زيات خپه شو، ځکه اهل ذمه او اسلامي هيواد کې مېشت کافران، بايد په زور اسلام منلو ته مجبور نه کړل شي، دا کار د اسلامي اصول سراسر خلاف دی، په چا باندې په زور اسلام منل قران کریم منعه کړي دي { لا إكراه في الدين }. هيڅوک بايد د دې قاعدې مخالفت ونه کړي، ان که د وخت سلطان او پاچا وي هم.

خو د سلطان سليم اول مخ کې چا څه ويلی شوی؟! د هغه پر وړاندې هيچا خوله نه شوی چوله کولی، نو دا به چا ورته ويلي و چې دا کار ناروا دی او دا د اسلام د اصولو خلاف کار دی، البته دا شونې وه چې د وخت شيخ الاسلام هغه سره خبره وکړي، ځکه عثماني دولت کې د "شيخ الاسلام" مقام ډېر لوړ و او د وخت هر سلطان به يې زيات احترام کوه،

نو شیخ الاسلام د سلطان د دې ناروا پر خلاف څه ویلی شوی.

شیخ الاسلام علي افندي خپله چپنه واغوستله او د سلطان د قصر پر لور روان شو، د سلطان مجلس کې یې هغه ته وویل: خبر راته رسیدلی چې نامسلمان اقلیتونه پر اسلام منلو مجبوروي؟! سلطان ورته وویل: همداسې ده، په دې کې څه مشکل ده؟ شیخ الاسلام په ډاډ لهجه او متانت سره ورته وویل: دا کار شریعت کې ناروا دی، قران له دې کاره منعه کړې ده، ستاسو نیکه (محمد الفاتح) هم د استنبول نیولو پر مهال هیڅوک اسلام منلو ته نه و اړ کړي، نو ته باید د اسلام احکام ومنې او د خپل نیکه لاره هم ونیسې.

سلطان سلیم تېز واکمن و، د شیخ الاسلام خبري خوند ورنه کړ، غوسه شو، ورته ویې ویل: ای علي افندي! د دولت چارو کې ستا مداخله ورځ تربلې زیاتیري! له دې کاره به کله لاس اخلې؟! شیخ افندي ورته وویل: ای سلطانه! پر ښو امر او له بدو منعه زما وجیبه ده، دا به زه خامخا ترسره کوم، زه باور لرم چې ماته به په ټاکلي وخت مرگ راځي، بناء په دې لاره کې له هیچا ډار نه لرم.

سلطان سلیم اول پر خپل دریځ ولاړ و، شیخ افندي ته یې وویل: ای شیخ الاسلام! دا کارونه ماته پرېږده، ده ورته وویل: داسې نه ده، زه ستا د آخرت غم هم کوم، د اسلام اصول پرېښودل مو آخرت ته تاوان ده، شیخ افندي جدي شو او ورسره غوسه

هم شو، نو زیاته یې کړه: گوره سلطانه! که زما خبره
ونه منې بیا زه بله لاره غوره کوم!!

سلطان په هېښتیا وپوښتی، له بلې لارې مو مطلب
څه دی؟! شیخ افندي ورته وویل: سلطانه! بیا ستا د
عزل کولو فتوی صادروم!! ځکه ته د اسلام د ستر امر
مخالفت کوې او په دې صورت کې زه ستا د عزل
کولو فتوی صادرولی شم ... سلطان سلیم پوه شو
چې خبره ناسم لور ته روانیږي، ټولو عثماني خلیفه
گانو علماؤ ته زیات احترام لاره، نو د شیخ افندي
خبره یې ومنله او له خپلې پرېکړې تېر شو. او
نامسلمان اقلیتونه خپلو عقایدو کې ازاد پرېښودل
شول. روائع من التاريخ العثماني لأورخان محمد علي

❖ د **عرب** کوچي له یوه پرېر او پیاوړي گاونډي سره
جنجال تر محکمې ورسید، هلته قاضي ورته
ووویل: تا نه دې اوریدلي چې رسول الله ﷺ
گاونډي سره د ښه چلند باره کې څومره ټینگار
کړی دی؟! کوچي ورته وویل: د رسول مبارک
گاونډیان خو د علي، جابر او سلمان الفارسي
(رضي الله عنهم) په رقم خلک وو، نه د دې کچر
په څېر ...

راوي زیاتوي قاضي صاحب له ډېرې خدا له چوکۍ
ښکته ولوید

معجزه جمله!

یوه سیالی کې له 200 زیاتو کسانو برخه واخیستله،
سیالی کې له گډونوالو غوښتنه شوې وه چې یوه
لنډه جمله کې دا لاندې معناگانې ځای کړئ:

ارامي

چوپتیا

امنیت

راحت

نېکمرغي

ډاډ

خوښي

سوکالي

گډونوالو مختلف ډوله جملې ولیکلې، خو دې ټولو
کې د یوه کس جملې سیالی وگټله، هغه ان اوله،
دویمه دریمه او افتخاري ټولې ډالۍ وگټلې! بلکې د
راتلونکي کال کیدونکو سیالیو کې هم دی گټونکی
اعلان شو!! اخیر دې ظالم څه معجزه جمله لیکلې
وه چې دومره ډالۍ یې وگټلې؟! هغه لیکلي و
«مېرمن مې ویده ده»

❖ د ترکیې شوروم نومي ښار کې د "غریب دادا" په نوم مشهور زیارت و، کابو 100 کاله به خلک د تبرک لپاره ورتلل، خو کله چې د لاري ازادولو لپاره د سیمې ښاروالۍ د زیارت بېخایه کول وغوښتل او قبر یې وپلټه، تابوت مکمل تش پروت و! اتې ټول خلک وازې خولې پاتې شول!! یوه په کې وویل شکر چې تش دی او د بل شي هډوکي په کې نسته ...

❖ ابو عثمان الزاهد (وفاة: 298هـ)، د خراسان دومره ستر ولي و، لکه د بغداد جنید! الله دې ټول وښيي، دی یوه ورځ د وعظ لپاره کېناست، نو د ډېر وخت لپاره چوپ پاتې شو، وروسته یې دا بند وویلې:

وغيرُ تقِيٍّ يَأْمُرُ النَّاسَ بِالتَّقَى

طبيبٌ يُداوي والطبيبُ مريض

او بې تقوی سړی خلکو ته پر تقوی امر کوي، طبیب خلکو ته درمل ورکوي، خو طبیب پخپله ناروغ دی... او په دې سره ورته ناست خلک ټول په ژړا شول...
تفسیر ابن کثیر

دا بند د ځان باره کې هم 100% رښتیتي راته ښکاري ... موږ په گناهونو لړلي او د خطاگانو ګوډي؛ هره ورځ خلکو ته نصیحتونه کوو، خو خپله ...

❖ نادرکه مخلوق

مشهور ترک ژورنالیست حمزة تکین لیکي: د ترکیې او سوريې د وړانوونکې زلزلې پوره شپږ ورځې ووتلې خو دا لاندې مخلوقات پوره نادرکه دي، نه ښه وایي نه بد، هغه څه کول خو پریږده. دا مخلوقات لکه :

- د بشر د حقوقو نړیواله اداره

- د ښځو د حقوقو ډلې

- د حیواناتو د حقوقو ډلې

- د انسانانو د حقوقو ډلې

- د همجنسبازانو ډلې

- د تمدن او بیا رغونې ډلې

- د امنیت شوری

- د دیموکراسي پلویان

داراز د نړۍ نورې ډلې او ډلې چې مختلفو حالاتو او پېښو کې یې شور و زور جوړ کړی یي، ان که چرته کومه گیدړه چرته ونه یا غنه کې نښتې یي؛ باقاعده هیلېکوپترې ورپسې والوځوي خو د سوريې او ترکیې د خطراکې زلزلې له امله رامنځته شویو بدو حالاتو په اړه دا پوره اونۍ چوپ پاتې دي!!

□□□□□□□□□□

❖ تخيلي ټوکه

کیسه_کا چرته یوه مېرمن وفات شوه، نو د خپل مېړه
خواته یې دفن کړه، راوي وايي: څنگه یې چې د
هغه خواته کېښودله دستې یې ورته وویل: څنگه
خاموش غځیدلې یې، اوس که د خپلو ملگرو خواته
دفن وی، د هدیرې هغه بل سر ته به دې د خندا
کړسهار رسیدی ...

❖ **چاپلوس** پټ دښمن دی!

#ژباړه

❖ **هېرجنه** ښوونکې

یوه ښوونکې وايي: درسونه چې خلاص شول، جیب
او بټوه کې مې د موټر کیلي وکتله نه وه، په بیره د
ښوونکو کوټې ته ورغلم؛ هلته مې هم پیدا نه کړه،
ناڅاپه رایاد شو چې شاید موټر کې رانه پاتې شوې
یې، خاوند مې څو ځله راته ویلي و چې گوره موټر
کې کیلي پرېښودل خطرناک کار دی، ځکه موټر
تښتوونکو ته د موټر دروازې خلاصول اسانه یې

نو ډارنده او په منډه د موټرو پارک ته روانه شوم، چې
ومې کتل پارک تش ولاړ و، نور موټرونه تللي وو او زما
موټر هم نه و! موبایل مې راواخیست، دستې مې
پولیسو ته زنگ تېر کړ، هغوی ته مې خپل نوم د موټر
ځانگړنې او نور لازم معلومات ورکړل او دا چې موټر

مې غلا شوی، دا مې هم ورته وویل مال کیلي هم
موټر کې رانه پاتې شوې وه.

ښوونکې زیاتوي: حیرانه دریانه پارک کې ولاړه وم،
مېړه ته مې موبایل وکړ، هغه ته په اساني د "ګرانه"
توری نه کاروم ... مګر د سختې اړتیا حالت کې یې
کله کله ګران وبولم، دلته مې په نیولې ژبه ورته
ووېل: ګرانه! موټر کې کیلي رانه هېره شوې وه، لکه
چې موټر غلو بیولی ...

د هغه ځواب لیر وځنډید، ماسکه ویل موبایل قطعه
شو، خو هغه په قهرمانه شکل راغبرګه کړه: وه
ساده ښځې! ته سهار ما ښوونځي ته ونه رسولې
؟! خجالت څه خاموشه کړم، بیا مې په عاجزانه
لهجه ورته وویل مال لطفا که اوس راشې او کور ته
مې درورسوې ...

دا ځل مې مېړه ښه په قهرژنه لهجه پرې رابړچ
وهل، ول لیر صبر وکړه، دویم ځل چې دې ګلان
کرلي هغو کې نښتی یم، یعنې تا ته دروان وم، خو
پولیسو نیولی یم، راته وایي دا موټر د یوې مېرمنې
دی، غلو ورته تښتولی، اوس کوښښ کوم پولیسو
ته قناعت ورکړم چې له نېکه مرغه زه غل نه یم،
بلکې زه د هغې مېرمنې خاوند یم...

یادونه: د ژوند ګاډۍ نر اوښځه په غبرګو مخته ولي،
ژوند د دوی دواړو ګډه بوختیا ده، نو طبعا دلته د دوی
دواړو تر منځ لوړې ژورې رامنځته کیږي، زه مې د
ټوکو تعبیر او لیکنیز اسلوب کې خامخا داسې نغوټې
کاروم چې دواړو ته ګټه لري، او الله مې ویني موخه

مې يوازې او يوازې اصلاح ده، نو ځينې ساده گلان
 دې زما له دا رقم ټوکو زما شخصي ژوند نه معلوموي
 او نه دې ځينې نورې ساده گلانې دا گومان کوي
 چې خدای مه کړه زه به مېرمنو سره دښمني لرم.
 لا سمح الله.

❖ د سود يو درهم

رسول الله ﷺ فرمايي: د سود يو درهم چې سړي
 وخوري او هغه پوهيري چې دا د سود ده؛ (د دې يوه
 درهم گناه) له شپږ دېرش ځله زنا کولو ډېره سخته
 ده. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْظَلَةَ غَسَّيِلِ الْمَلَائِكَةِ قَالَ: قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: دِرْهَمُ رَبًّا يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَشَدُّ
 مِنْ سِتِّ وَثَلَاثِينَ زَنِيَةً. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالطَّبْرَانِيُّ فِي
 الْكَبِيرِ

ملا علي القاري رحمه الله د دې جملې (وَهُوَ يَعْلَمُ)
 په تشرېح کې ليکي: البته چا چې د علم په زده کړه
 کې کوتاهي کړې وي؛ د هغه ناپوهي د اعتبار وړ نه
 ده، ځکه د فرضي علم پرېښودونکي جهل معتبر نه
 دی، بلکې دی هم د عالم غوندې گناهگار دی.

❖ زرینې کرنې

رښتیني ځواک دا دی چې:

✓ د باطل دملگرتيا وس لرې خو بيا هم پر حق ولاړ
 يې

✓ د ظلم وس هم لرې، خو بيا هم پر عدل ولاړ يې
✓ د بدو اودغچ وس لرې خو بيا هم بښنه او بښگنه
کوې

❖ پر **شاگرد** بمبار

هغه شاگرد چې ځان هوښيار ورته ښکاريدی، استاد
ته يې د ټوکي په نيت وويل: استاد! خلک، کورونه
جوړوونکو مستريانو، رنگمالانو او بنایانو ته هم
استادان وايي او د ښوونځي مدرسینو ته هم
استادان وايي! نو د دوی تر منځ څه توپیر دی؟!
استاد ورته وويل: تر منځ يې هيڅ توپیر نسته، ټول له
دیوالونو سره اخته دي!

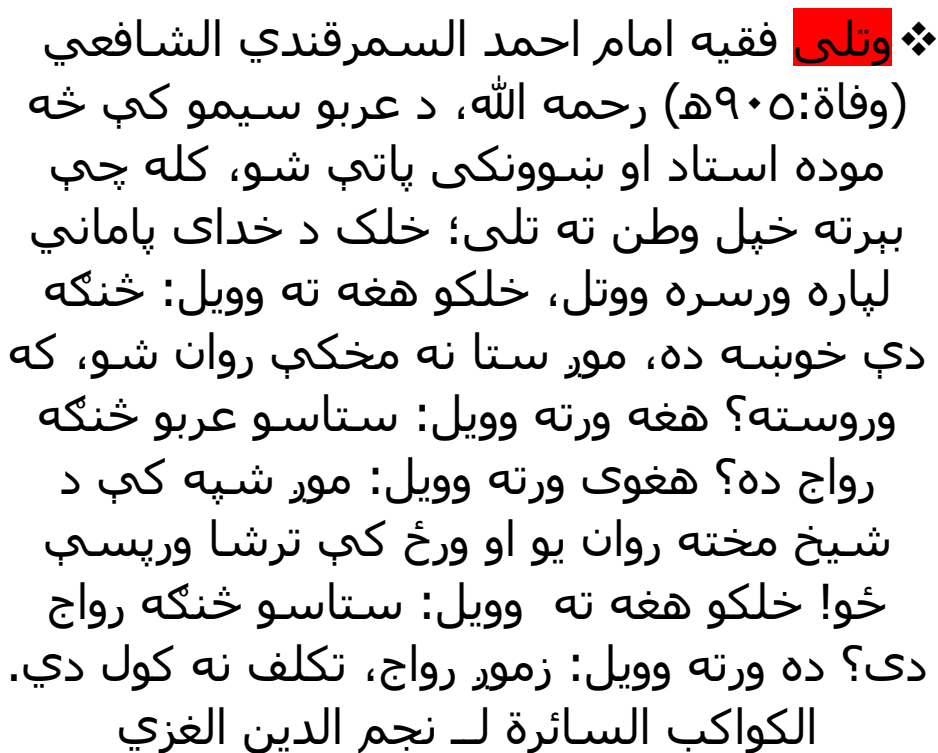
راوي زیاتوي هلته د مکتب خادم ناست و، شین چای
يې سوره، د خندا پټولو هڅه يې رسوا شوه او پوره
غورپ يې له سپورمو وپاشه.

❖ **او راځی** داخل نړۍ ته وښیو چې موږ سیاست،
د ملت جوړونې او هیواد رغونې کارونه هم
کولی شو.

❖ **حجاج** بن یوسف ته یو سړی ورغی، چې
ورسره وويني، خو پیره دار يې ورته وويل: حجاج
مړ شو! سړی ولاړ، لیر وروسته بیا ورغی، چې
حجاج سره وويني، خو پیره دار بیا ورته وويل

مطلب د شیخانو او مشرانو شاومخته تگ و راټگ او منډې رامنډې تکلف او له اړتیا زیات زحمت ایستل دي، او تکلف چټي ځان زورول دي. «وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ».

❖ چرته يې له کوچي نه ليبارتري کې د معایناتو د
فیس (1800) افغانۍ واخیستلې! هغه زوی ته
په له قهره ډک نظر کتل، اخير يې ورته وويل:
هلکه! که وينه کې دې څه راونه ختل؛ خوښ به
دې شم...

❖ درې کیسې او د هغو پایلې

لومړۍ کیسه

○ زوی مې ویده شوی و، خپل د لوبو ایپېد يې برق
ته نه و ایښی، هغه ما برق ته ورکړ، سهار چې
راپاڅید ډېر خوشاله شو او زما نه يې زیاته مننه
وکړه. بله ورځ يې بیا ایپېد برق ته نه و ورکړی او ما
ورته کېښود، په سهار يې خبره بابیزه وشمیرله،
هیڅ يې هم ونه ويل! دریمه ورځ هم همداسې تکرار
شوه، هیڅ به يې هم ونه ويل.

څلورمه ورځ زه ناوخته، له کاره سترې راغلم، ایپېد او
هیڅ شي ته مې پام نه شو، سبا سهار مې چې
زوی راپاڅید، ایپېد يې ولید چې برق ته نه دی ورکړل
شوی؛ نو مخ يې تروش او تندۍ گونځي ونيو... ان
سهار ناشته يې لا نه خوړله، بروس ناست و، ماته
يې له څنگه کتل، گواکې برق ته د ایپېد نه ورکولو
گناه مې نابخشودنۍ ده!

دویمه کیسه

○ بله واورئ، يو ملگری مې عادت کړی و، هر وخت به مې موبایل ورته کوه، د روغ رنځور پوښتنه به مې کوله، د اولاد او خپلوانو حالات به مې پوښتی. بله ورځ ناروغ شوم، ناروغي مې څو میاشتې اوږده شوه، ډېر وخت روغتون کې وم، بیا له کوره نه شوی وتلی، ان ډېره موده څو موبایل کې د خبرو هم نه وم. چې روغ شوم یوه ورځ مې بازار کې ولید، نه راته موسکې شو، نه یې د روغ ناروغ پوښتنه رانه وکړه، بلکه په تریو تندي یې راته کړه: اوس خو مو ان موبایل کې هم پوښتنه نه کوې، دنیا دې زیاته شوه اوس درشکه غټه سوه!

دریمه کیسه

○ دریمه کیسه داسې ده چې پینځو وروڼو ته له پلاره ډېر جایداد پاتې سو، هغه یې په گډه په کرایه ورکړ، دوی کې یو یې شتمن و، هغه نورو وروڼو ته وویل: په دې کرایه تاسو گذاره کوئ، زه الحمد لله وس کې ښه یم، څه وخت وروسته شتمن ورور تجارتونو کې زیات تاوانونه وکړل، نو حالت یې بېخونده سو، له مجبوري یې یوه ورځ وروڼه کېنول، خپل مشکلات یې ورته بیان کړل او راتلونکي وخت کې یې د پدري گډ جایداد کرایه کې خپله برخه وغوښتله. دوی یوه بل ته په تعجب وکتل او مخونو کې یې د تعجب او انکار ښې ښکاره شوې!!

پایلی

○ د زوی کیسه کې مې چې د هغه چلند ولید د یوې اونۍ لپاره مې ایپید ورنه واخیست، وروسته مې په دې شرط ورکړ چې پخپله به یې پخپل ټاکلي ځای کې برق ته ورکوی، د هغه په ځانګړې الماری کې به یې خوندي ږدي، داراز به خپله بستره پخپله خوندي کوي او خپل ټول سامان به پر ځای او کنترول لري. په دې توګه مې هغه ته د قانون په رڼا کې خپل مسؤلیت وروښود، دا هغه مهال چې ان د خپل پلار د لوړ اخلاقي چلند په پېژندنه کې ناکام شوی و.

○ ملګري سره مې اړیکې له صمیمیت نه عادی حالت ته راوايستلې او بالمثل چلند مې ورسره پیل کړ، پایله کې ملګرتیا په عام شناخت بدله شوه، لنډ سلام علیک، کله خو روغېر او ښه جوړ ان د لاس په اشاره کافي بلل کیدل.

○ هغه پینځو ورونو خبره محکمې ته ورسوله او هر یوه ته د قانون له وېش سره سم خپل حق ورسید، خپلو کې سره خپه او ان عام مناسبات او ترمنځ یې ټګ راتګ هم ختم شو.

نتیجه

د نن زمانې اکثره خلکو سره د مینې او احترام په چلند هغوی ګومان کوي دا زموږ ثابت حقونه دي! او نور باید له دوی سره همداسې واوسي، که څه هم په کار خو داسې ده چې د مینې او احترام مقابل کې ورته چلند وکړل شي، خو د وخت ډېری خلک

داسې نه کوي، بلکه هغوی د ځان احترام او له هغه سره مینه درباندي لازمه بولي! دې بې انصافه چلند په عمومي توګه د خلکو پر غوره اخلاقو ناسم اغېز کړی، بناء خلکو سره په ښه او غوره چلند کې #هوبنښار او محتاط اوسئ.

❖ مباحثه د څه لپاره؟

امام ابو حنیفة رحمه الله له داسې بحث او جدال نه نفرت کاوه چې هغه به د حق ښکاره کولو/روښانولو په نیت نه و، بلکه پر مخالف د برلاسي، تعنت او سرټمبګي لپاره به و. روایت کې راغلي، امام ابو یوسف رحمه الله وايي: موږ له امام ابو حنیفة سره ناست وو، چې یوه ډله خلک راغلل، دوه سړي یې لاس نیولي راوستل، هغوی وویل: دا یو وایي: قران مخلوق دی او دا بل بحث ورسره کوي ورته وایي: نه دی مخلوق. امام ابو حنیفة رحمه الله ورته وویل: دواړو پسې لمونځ مه کوئ.

امام ابو یوسف رحمه الله ورته وویل: د اول سړي باره کې مو خبره صحي ده، هغه چې قران مخلوق ګڼي او دا دویم پسې ولې لمونځ ونه شي؟! امام ابو حنیفة ورته وویل: دوی دواړه په دین کې جګړه کوي او په دین کې جګړه بدعت ده. په دې سره د امام رحمه الله موخه دا وه چې دوی دواړه په دین کې ا미ان دي او د امي نزاع او شخړه د حق ښکاره/روښانه کولو لپاره نه یي، بلکه په سرټمبګي

بنا يي، نو په دې سره هغه فاسق گرځي او فاسق
پسې جماعت کول په کار نه دي.

او د حق ښکاره کولو/روښانه کولو په نيت بحث او
نقاش کې کراهيت او بدې نشته، بلکې په دې
طريقه حق ښکاره کولو باندې قران امر کړی دی. او
دوی سره په ترټولو ښه طريقه مباحثه وکړه.
{وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ}. بناء مباحثه بايد يوازې
د حق ښکاره کولو او روښانه کولو لپاره يي. مفتاح
السعادة لطاش کبري زاده 137/2. اصول الدين عند
الامام ابي حنيفة لدكتور محمد بن عبد الرحمان
الخميس

❖ په کوزه کې

بغداد کې يو سړی بېکاره و، وظيفه يې نه لرله، څه
وخت وروسته بغداد کې وبا گډه شوه، نو ده ته يوه
دنده پيدا شوه او ده په خوشالي ومنله، هغه دنده دا
وه چې د هديرې دروازه کې به ناست و او د په وبا
وژل شويو ورځنۍ حساب به يې معلوموه.

د کيسې راوي الأصمعي وايي: دی به د هديرې
دروازه کې ناست و، يوه طرف ته به يې لويه کوزه
وه، بل لور ته به يې کوټه واړه کاپي پراته وو، کله به
چې جنازه هديرې ته ته ننوتله ده به کوچنی کاپی
په کوزه کې واچوه. اصمعي زياتوي يوه ورځ يوې
جنازې سره هديرې ته ولاړم، چې ومې کتل هغه
سړی نه و، پر ځای يې بل ناست و، ما د هغه باره

کې پوښتنه ورنه وکړه مال چرته دی؟ هغه رالنده
کړه: په کوزه کې دی.

پایله: په ډېره ناخبري او ناخاپي توګه به له دنیا څو،
دا هر ډول ژوند اوخصوصا واک او دندې به ټولې پاتې
کیري، متاسفانه چې موږ د غفلت شرابو مست او
نشه کړی یو.

❖ د جومات امام او ابو حنیفة کیسه

یو ماخوستن امام ابو حنیفة رحمه الله په امام پسي
لمونځ وکړ، هغه په لمانځه کې د "الزلزلة" سورت
تلاوت کړ، کله چې لمونځ پوره شو او خلک له جوماته
ووتل، جومات کې یوازې امام او ابو حنیفة رحمه الله
پاتې شول، د جومات امام وايي: ابو حنیفة ته مې
کتل چې په فکر کې پر خپل ځای ناست و، نو زه ورو
ولاړ شوم، مال چې دی راباندې پوه نه شي، د
جومات څراغ کې تېل هم کم پاتې وو، هغه مې بل
پرېښود او زه کور ته ولاړم.

د جومات امام زیاتوي: سبا سپیده چاود مهال چې
جومات ته ولاړم، امام ابو حنیفة جومات کې ناست و
او دا دعا یې کوله: اې هغه ذاته! چې د مثقال ذرې
ښو بدله هم ورکوي او د مثقال ذرې شر بدله هم
ورکوي؛ ستا بنده نعمان هم له اوره وژغوره او ستا
پراخه رحمتونو کې ځای ورکړه. "یا من یجزي بمثقال
ذرة خیر خیرًا، و یا من یجزي بمثقال ذرة شرٍ شرًا،

أَجِرْ النِّعْمَانَ عَبْدَكَ مِنَ النَّارِ ، وَأَدْخِلْهُ فِي سَعَةِ
رَحْمَتِكَ"

د جومات امام وايي: جومات ته چې ورننوتلم خراغ لا
هماغسې لگیده، ابو حنیفة چې زه ولیدلم راته ویې
ویل: خراغ دراخلې؟ یعني ده گومان کاوه چې لا
ماخوستن دی! ما ورته وویل: سهار شوی دی! نو ده
راته وویل: زمانه چې دې څه ولیدل دا چا ته مه وایه،
نو بیا یې دوه رکعت له مونځ وکړ او کېناست، څو زموږ
سره د هماغه ماخوستن په اوداسه د سهار له مونځ
وکړي. امام وايي: د ابو حنیفة دا کیسه مې د هغه
په ژوند کې هیڅا ته هم ونه کړه.

مأخذونه:

تاریخ بغداد : (۱۳/۳۵۵)

الوافي بالوفيات : (۲۷/۹۱)

❖ د خپلو ورونو مری مه پرې کوئ

یوه صحابي د رسول الله ﷺ مخکې د چا ستاینه
وکړه، هغه ورته وفرمایل: ستا پر حال افسوس دی، د
خپل ورور غاړه دې پرې کړه (وَيْلَكَ، قَطَعْتَ عُنُقَ
أَخِيكَ، البخاري). شارحین لیکي: په ستاینه سره
انسان مغرور او له کبره وپرسیري او تکبر و غرور په
دیني لحاظ د بنده ذبحه کیدل او مرگ دی. نو د چا
ستاینه په دیني لحاظ د هغه مری پرېکول او د
هلاکت کندی ته تېل وهل دي.

تاسو چې د چا ستاينه کوئ يا به يې د #چاپلوسې په نيت کوئ او يا به مو له زړه ورسره مينه يي او د الله لپاره به يې ستاينه کوئ؛ نو په دواړو صورتونو کې، د چا ستاينه د هغه د مړۍ پرې کولو معنا لري. که فرضاً په سياسي لحاظ ځينې ستاينې لازمي بولئ بيا هم بايد ځانگړې کړنې وستايل شي، نه اشخاص، د اشخاصو ستايل او ډېر پرسول خپل صف ته ضرر رسول دي، دا صف پخپل مسير او تگلاره پياوړی ده، پخپله گروهه غني او بډايه ده، اشخاص به په کې ځي او راځي. بناءً د خپلو ورونو مړۍ مه پرې کوئ.

❖ د اوبو ټانکر!

د بوډا د ژوند وروستۍ گړۍ وې، ډاکټر يې خواته ناست و، خپلو دريو زامنو ته لگيا شو، يوه ته يې وويل: زويه! هوټلونه به ستا يي! دويم ته يې وويل: سوپرمارکيټونه به ستا يي! دريم ته يې وويل: کورونه به ستا يي! ډاکټر د بوډا شتمني او عادلانه وېش ته په تعجب کې شو! خو زامنو يې په ژړا پيل وکړ، ډاکټر ورته وويل: تاسو خپل پلار ته دعاگانې کوئ، ژاړئ ولې؟!

د ده له وفات وروسته به پرېمانه شتمنۍ او جايدادونه سره جلا کړئ، نو پلار مو بايد هيڅکله هېر نه کړئ او خيراتونه ورپسې کوئ. ډاکټر په دې اړه د

تسلیت او هغوی ته د زیاتو شتمنیو د رسیدا په اړه
خبرې اوردې کړې، د بوډا یوه زوی ورو غوندې ورته
وویل: ډاکټر صیب! زموږ پلار د اوبو ټانکر لري، د هغه
کار یې موږ ته راوبشه!

❖ **یوه** سړي خپله مېرمن په قسم بنده کړه، چې
ایا زه درباندي گران یم؟ هغې ورته کړه: نه! دا
خبره عمر بن الخطاب رضي الله عنه ته
ورسیدله، هغه دې ښځې ته وویل: تا دې مېړه
ته وویل چې کرکه درنه لرم؟! هغې ول هو،
هغه په الله قسم راکړ، نو دروغ مې نه سوی
ورته ویلی، عمر ورته وویل: دروغ ورته وایه، که
ستاسو کومه مېرمن له خپله مېړه سره مینه نه
لري؛ بیا دې هم داسې نه ورته وایی چې مینه
نه درسره لرم. کمې کورنۍ دي چې په مینه
جوړې شوې دي، خلک د اسلام او یوه بل سره
د ښېگڼې پر اساس ژوند سره کوي. المساویء
للخرائطي (۱۷۸)

❖ **دې** زاړه موټر کې یوه ازري (د ازربایجان
اوسیدونکي) د ترکیب زلزله خپلو ته د مرستې
لپاره سامان وربار کړی و، د سړي د دې موټر
عکسونه خواله رسنیو کې تاوراتاو شول او خلکو
ډېر وستایه، خدازده دا سامان به یې ترکیب ته
رسولی یې که نه، خو اوس یوه ازري تاجر دا
نوی ماډل کړولا ورته ډالۍ کړه!

زرین اکا چې دا عکسونه ولیدل ول سبحان الله! د
خیرات بدله څومره تېزه یې! نظر دین له ځان سره
وموسل او ورغبرگه یې کړه : په دې خو ماشومان
هم پوهیږي چې دا نوی ماډل کړولا له هغې
شلیدلې کړولا تېزه ده...

❖ **عمر** بن الخطاب رضي الله عنه سعد رضي الله
عنه ته ولیکل: کله چې د الله له کوم بنده سره
مینه شي؛ خلکو ته یې ورگران کړي او د خلکو
مینه ورسره زیاته شي، نو وگوره! چې د خلکو
په نزد ستا کوم مقام دی؛ هماغه مقام او درجه
به دې د الله تعالی په نزد هم یې. العقد الفرید
للابن عبد ربه الاندلسي ١٦٦/

❖ **عون** بن عبد الله رحمه الله وایي : هغه خلک
چې شپه ورځ د خلکو په عیبونو اخته یې؛ تر
ټولو ستر غافلان دي. الصمت لابن أبي الدنيا
(١٩٨)

❖ **یو** سودانی مدینه منوره کې د (الآبیار) نومي
کلي کې ښوونکی وټاکل شو، څه وخت
وروسته بل ځای ته نقل شو چې هغه ځای (بیر
مبیریک) نومیده، وروسته بیل بل ځای ته ولیږل
شو چې هغه ځای (آبیار الماشي) نومیده!
وروسته د (آبیار علي) په نوم ځای ته نقل شو!

بله ورځ سودانی د معارف رئیس ته ورغی، بې
له مقدمې یې په قهرجنه لهجه ورته وویل: وه
سړیه! خو شپې یوه بیر (کوهی) کې یم څه
موده بل کې، د الله په پار په ما مو څه ریشخند
شرو کړی! زه ښوونکی یم که سلواغه؟!

❖ **بیداره** مور لور ته تنبلي ورزده کوي!

پرتگالي #متل

❖ **د ځوان** رومي ډاکټر

او نورالدین زنگي کیسه

رومي ځوان امیر نور الدین زنگي رحمه الله * ته
ورغی، اسلام یې قبول کړ او له امیر نه یې وغوښتل
چې زه غواړم همدلته له مسلمانانو سره واوسم،
نور الدین ورته وویل: ته څه مهارت لرې؟ ځوان ورته
ووویل: زه د جراحي برخه کې طبیب یعني ډاکټر یم،
نور الدین زنگي ورته وویل: ته کولی شې زموږ سره
زموږ د ټپي پوځیانو برخه کې کار وکړې؟ ځوان ورته
ووویل: په الله مې قسم چې د همدې لپاره خو زه
راغلی یم، که په دې توګه مې الله تعالی گناهونه او
د کفارو پوځیانو د علاج کولو گناه راته وښيي، نور
الدین زنگي ورته وویل: زویه! په توبه او اسلام منلو
سره دا ټول گناهونه ښل کيږي.

بيا نور الدين زنګي ورته وويل: ته به درمل او د علاج وسايل ترکومه راوړې؟ هغه ورته وويل: صيب دا يوازې د روم هيواد کې پيدا کيږي، نور الدين ورته وويل: په الله قسم که دا خبره ومنم چې خپلو ټپيانو ته به د دښمن له هيواده درمل راوړم، نو رومي ځوان ته يې وويل: زموږ د پوځ يوه ډله ځوانان په ساده جامو کې درسره بوځه او له روم هيواد نه د درملو بوټي راوړه چې موږ هماغه رقم بوټي دلته برابر کړو، ځوان له خپلو ملګرو سره ولاړ، څه وخت وروسته يې هغه څه راوړل چې نور الدين زنګي ورته ښوولی وو.

نور الدين زنګي هغه ته د ضرورت په اندازه سره زر او ځمکه ورکړه، څو کسان يې هم ورکړل او ورته ويې ويل چې د ضرورت وړ د درملو ټول بوټي وکړه او وپاله او چې کله تيار شي بيا يې موږ ته راوړه. داراز نورالدين هغه ته د هغه د خپل شخصي لګښت لپاره هم ځمکه ورکړه.

څه وخت وروسته ځوان او د هغه ملګري ټيم هغه طبي بوټي تيار کړل، نور الدين زنګي هغه ته بل ځای ورکړ چې هغه هلته د درمل جوړولو ځای برابر کړي، داراز هغه ته يې يوه ډله ځوانان هم ورکړل چې هغه د درمل جوړولو طريقې وروښيي او داراز طبي زده کړې ورکړي، چې بيا د مسلمانانو بل چا ته ضرورت پيدا نه شي او مسلمانان د طب په برخه کې خپل خلک ولري.

خه موده وروسته ځوان رومي ډاکټر نور الدين زنګي ته ورغی او ورته ویې ویل: عالي قدر مشره! ما ځوانانو ته طبي زده کړې ورکړې، اوس په دې برخه کې ماته زیاته اړتیا نسته، نو ما ته اجازه راکړه چې د مسلمانانو لښکر تر څنګ د کفارو پر خلاف جګړه وکړم، ځکه ما ته د الله تعالی لاره کې شهیدادت خوند راکوي. نور الدين زنګي ورته وویل: خپل وصیت دې ولیکه او پخپله حلاله روزي وسله درته واخله او د الله تعالی لاره کې ووځه.

ځوان رومي ډاکټر په ډېرو جګړو کې د نور الدين زنګي په قومنده کې د مسلمانانو د لښکرو تر څنګ د کفارو پر خلاف سخت وځنګیدی، بل وخت نور الدين زنګي له یوې معرکې وروسته هغه د شهیدانو منځ کې وموند! په غېږ کې یې ونيو او ډېر زیات یې پرې وژړل، وروسته یې د هغه په جیب کې د هغه په لاس لیکلی وصیت پیدا کړ چې د هغه وصیت یوه برخه کې داسې لیکلې و:

زما محترم مشره! زه پوه شوم چې تا زما نه کوم کارونه غوښتل او ما ترسره کړل؛ ستا موخه دا وه چې باید مومن پخپل کور پوره یي او د دې جوګه یي چې خپل ضرورتونه پخپله پوره کولی شي، ستا ارموخه دا وه چې مسلمانان به تر هغه وخته پخپلو پښو ونه دریري تر څو پخپلو لاسونو ځانونو ته خواږه برابر نه کړي او داراز مسلمانان به تر هغه پخپلو پښو ونه دریري تر څو د خپل ضرورت درمل او خپلې وسلې پخپلو لاسونو ځانونو ته جوړې او تیارې نه

کړي. الله دې تا ته د خير بدله درکړي او الله مې دې
جنت کې ستا ملگرتيا په نصيب کړي. البداية والنهاية
لابن کثير

* نور الدين زنګي رحمه الله د اسلامي تاريخ پياوړی،
صالح او راشد واکمن تېر شوی، ان تر دې چې ځينې
مؤرخينو شپږم راشد خليفه بللی! رحمه الله تعالى

❖ **د دې** امت بدمرغي څومره لويه ده! د دې امت
ازموینه څومره سخته ده! ځکه داعيان يې هم
داعيانو ته اړتيا لري! النظرات ۱۹۹ للمنفلوطني
رحمه الله

❖ **څلور** زړه وژني:

① پر ګناه د پاسه ګناه

② بنځو سره ډېرې خبرې

③ کم عقلانو سره ټوکې

④ مړو سره ناسته!

يعني غافل شتمن او ظالم واکمن سره ناسته! له
مړو سره ناسته ده! او دا د محمد بن واسع رحمه
الله، خبره ده. تهذيب الحلية | 414/1

❖ **د وتلي** روسي فيلسوف او ليکوال (Fyodor
Mikhailovich Dostoevsky)، فيډور

ډوستوویسکي (1881/1821)، خو په زړه پورې
کړنې.

✓ زما قبر ته د راتګ لپاره د ګلانو ګېډۍ راوړل چټي
کار دی، داراز زما د قبر سر ته اوبنکو تویه ولو ته هم
ارتیا نسته، یو سنډویچ واخله او د هدیرې پیره دار ته
یې ورکړه!

✓ - اوس موږ چرته یو ... ؟

- کنده کې ...

- ډېر ښه اقلا بیا به نه پرځو!

✓ څنگه به یې که هغه ستا د کوټې کړي چې تا مړ
کړ، ټول ژوند دا فکر کوه چې ته یې د استوګن ځای
ملګری یې ... !

✓ زړه کې دننه بل اور، اور مه بوله، بلکې موسکۍ
شه او ووايه: دا مې د کباب مېله جوړه کړې ده!

✓ هغه بوډا/بوډۍ څومره بدمرغه دی، چې پخپل
زوی پورې یې ټولې هیلې تړلې یې، خو چې راویښ
شي د بوډاګانو کور کې پروت یې.

✓ خلک له زورورو کرکه کوي، خو پیروي یې کوي او
له کمزورو سره مینه لري خو په سپکه ورته ګوري!

❖ له دې سختې هم شته

په زړه پورې کیسه

#کیسه_کا چرته یو سړی و، د هغه عادت و چې هر څه به ورپېښ شول نو وبه یې ویل: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي" یوه ورځ دا سړی له خپل زوی سره په سفر ووت، دوی یوه لیرې ښار ته تلل، دوی سره یې یو خر و او پر هغه یې خپل د سفر سامان بار کړی و، لاره کې چرته خر وښویېدی او پښه یې وچه په دا لېنګي کې غوټه ماته شوه! سړي اکا له عادت سره سم خپله خبره وکړه: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي".

زوی او پلار خپل سامان دوه ځایه کړ، نیم پلار او نیم زوی اورو ته پورته او سفر ته یې دوام ورکړ، له څه وخت سفر وروسته د پلار پښه واوښتله، درب راولوید او بڼه کلک خوړ شو، همدا د پروتې حالت کې یې خپله خبر تکرار کړه: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي"، زوی یې د پلار سامان هم واخیست او روان شول.

کله په ژوند کې د ستونزو او بدو پېښو لړۍ اوږده شي، چې له یوه درده وتلی لا نه یې د بل سلام علیک شي! زموږ د سړي اکا او زوی سفر هم داسې ستونزمن او له بدو پېښو ډک و، له څه موده سفر وروسته یې زوی مار وچيچۍ او په سخت کړاو اخته شو، خو سړي بیا خپله خبره تکرار کړه: "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي"، دلته یې زوی ورته غوسه شو، ول پلاره تر دې به سختې لا څنګه یې؟!

کله چې د سړي زوی ! روغ شو، بیا روان شول او خپل منزل ته ورسیدل ... څرنگه چې ورسیدل عجیبه یې ولیدله! هغه داسې چې هغه ښار سترې خطرناکې زلزلې مکمل نړولې و او هیڅ ساکنې ژوندی نه و په کې پاتې! دلته سړي خپل زوی ته وویل: زویه! که لاره کې موږ ته هغه درې پېښې نه وې رارسیدلې موږ به له دې زلزلې مخکې دې ښار ته رارسدلي وو!! نو دا چې الله تعالی زموږ نه پټه کړې وه له هغو پېښو ډېره سخته او لویه وه... زوی یې هم وویل: رښتیا هم پلار جانې! "هغه چې الله تعالی پټ کړي تر دې ډېر لوی دي".

پایله: او کیدی شي له یوه شي تاسې کرکه ولرئ؛ خو هغه به ستاسو لپاره ډېر ښه وي. او کیدی شي له یوه شي سره به تاسې مینه لرئ؛ خو هغه به ستاسو لپاره ډېر بد وي. وَعَسَىٰ اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ اَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۚ [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: 216]

❖ **مجردانو** ته ډاډ

ډاکټر روغتون کې د لیونیانو برخې ته ورغی، یو لیونی یې ولید چې سر یې له دیواله سره واځه! ډاکټر له موظفې نرسې پوښتنه وکړه چې د ده څه کیسه ده؟ هغې ورته وویل: دا په یوه نجلی مین و، هغه یې بل ځای ورنه واده کړې ده! ډاکټر مخته ولاړ، یو بل لیونی یې ولید چې خپل سر یې په بوټونو

واهه! ډاکټر بیا پوښتنه وکړه، نرسې ورته وویل: ده د
هماغه بل لیوني معشوقه کړې ده...

اتې #مجردانو حضراتو

ته نور څنگه ډاډ ورکړو؟!

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **دقیقه** نبوي وړاندوینې

رسول الله ﷺ فرمایي: نږدې ده پر خلکو به له دوکو
ډک کلونه راشي، چې هغو کې به:

دروغژن رښتینۍ بلل کيږي

رښتینۍ به دروغژن بلل کيږي

خاین به امانتدار بلل کيږي

امانتدار به خاین بلل کيږي

او په دې کلونو کې به (الرَّوْبِيضَةُ) غږیږي، چا وویل:
الروبيضة څوک دی؟ هغه وفرمایل: سپک و چټي
سړۍ به د عامو خلکو په مهمو خبرو کې غږیږي!

قال رسول الله ﷺ: سيأتي على الناس سنواتٌ
خداعاتٌ؛

يُصَدَّقُ فِيهَا الْكَاذِبُ،

وَيُكَذَّبُ فِيهَا الصَّادِقُ،

وَيُؤْتَمَنُ فِيهَا الْخَائِنُ،

وَيَخَوَّنُ فِيهَا الْأَمِينُ،

وينطقُ فيها الرُّويضةُ. قيلَ: وما الرُّويضةُ؟ قال: الرجلُ
التَّافِهُ يتكَلَّمُ في أمرِ العامةِ. رواه احمد وابن ماجه

د حديثو شارحين ليكي: دا حديث د نبوت له دلايلو
شمېرل کيږي، يعني په دې حديث کې راغلې
ورانديونې موجوده زمانه کې ټولې رښتینې ختلې
دي، نو ښکاره خبره ده چې د رسول الله خبرې د الله
تعالی ورته وحی کړل شوې خبرې دي او هغه له
ځانه نه دی غړیدلی.

که موجوده زمانه کې موږ د خلک عام چلند ته
متوجه شو، د وخت عامو رسنیو ته څیر شو او داراز
خواله رسنیو ته متوجه شو او بیا د حديث يوې يوې
جملې ته پام وکړو؛ خبره به د لمر په څیر روښانه
شي چې دا د الله سپېڅلی استازی داسې غړیدلی
لکه کټمټ چې فعلا زموږ زمانه کې راسره اوسي!
فصلوات الله عليه وسلامه.

❖ **علامة** ابن هبيرة الوزير رحمه الله د امر بالمعروف
والو ته د نصيحت په توګه وويل: په ګناهګارو د
پردي اچولو کونښن کوي، ځکه د هغوی
ګناهونه ښکاره کيدل د مسلمانانو لپاره عيب ده
او عیبونه پټول په اسلام کې تر ټولو مهم کار
دی. ذیل طبقات الحنابلة لابن رجب (۲/ ۱۵۷)،
جامع العلوم والحکم (۲/ ۲۷۷)

❖ **هغوی** هڅه وکړه موږ دفن کړي! خو خبر نه وو
چې موږ تُخم یو! مکسیکي #متل

❖ **عمر** بن عبد العزیز او یو شاعر

حمید په نوم یو ډېر هوښیار شاعر و، خو اخلاقي
کمزوری یې هم لرلې، ده یوه ورځ له عمر بن عبد
العزیز رحمه الله سره مجلس کې خبرې کولې، عمر
ورته وویل: حمیده! پلار دې ډېر ښه سړی و او ته بد
سړی یې، حمید ورته وویل: د مومنانو امیره! ضروري
نه ده چې زامن به خامخا د پلرونو غوندې یې او د
هغوی پر لار به روان یې، ته خپله ځان ته وگوره! ته
ښه سړی یې، اما د پلار دې خونده نه وه، یعنې پلار
دې ښه سړی نه و! التمهید لابن عبد البر 2/32

عرب په ټولیزه توګه حقیقت خوښي خلک دي،
مجاملې او بېځایه تکلفات هم په کې کم دي،
دا صفات په دوی کې پخوا زیات و، لکه دې
روایت کې حمید بې تکلفه د وخت امیر
المومنین ته وایي: ته ښه سړی یې او پلار دې
بد سړی و! خو عمر هیڅ نه ورته وایي، ځکه دا
خبره حقیقت وه، عبدالعزیز د بنوأمیه و یو امیر و،
ځینې کمزوری یې لرلې.

❖ **غریبانو** سره مینه د پیغمبرانو اخلاق دي، غریبانو سره
ناسته د نېکانو ښه ده او له غریبانو تېښته د منافقانو
ښه ده. فیض القدير للمناوي رحمه الله (۱/ ۱۰۹)

❖ **دې** مالت کې زموږ ولې عزت وشي

نه مو قتل کړی یاره او نه غله یو

بسمل

❖ **له** ښه دقت، چروت او غور وروسته شعر کې په لنډه

توگه غوره او لوی مفاهیم ځایږي لکه:

قد يُكْرَمُ الْقَرْدُ إِعْجَابًا بَخْسَتِهِ

وقد يُهَانُ لِفَرْطِ النُّخْوَةِ الْأَسَدُ

يعني کله خلکو ته د بیزوگي ذلت او سپکوالی خوند ورکړي؛ نو عزت یې کوي او زمری د خپل غیرت او مېړاني له امله سپکيږي!!

❖ **تلل** راتلل به و، ناسته پاسته به وه، مینه وه، د مینې

مجلسونه او خواله و! چې یو کافر راپورته شو، دې هر

څه ته یې لته ورکړه او خواله رسنۍ یې ایجاد کړې!

❖ **حسن** البصري رحمه الله وايي: څوک چې گناه وکړي

او بیا توبه وباسي؛ دا کس خامخا الله ته ورنږدې

شي، داراز هر وخت چې گناه او بیا توبه کوي، دا په

گناه، بې گناه او توبو سره د الله تعالی لور ته تگ دی!

تر چې آخرت ته ورسېږي. {فیض القدير: 3/285}.

باید ووايو چې دا د مخلصانه او رښتینې توبې گټې دي، نه هغه

زموږ په څېر د خولې توبه توبه او غوږونه نیول...

❖ د یوه صحابي "والي" څرگندونې

عبدالله بن بریده وايي: د رسول الله ﷺ یو صحابي، د مصر والي فضالة بن عبید رضي الله عنه ته ورغی، هغه ته یې وویل: دلته یواځې ستاسو لیدلو ته نه یم راغلی، بلکې ما او تا له رسول الله ﷺ نه یو حدیث اوریدلی و، هیله لرم د هغه حدیث باره کې به ته علم لرې، هغه ورته وویل: کوم یو؟ ده ورته وویل: داسې او هغسې (حدیث یې ورته وښود).

وروسته هغه سړي فضالة ته وویل: ته د دومره پراخې ځمکې امیر یې، ولې داسې بېر سر او کمزوري حالت کې یې؟! هغه ورته وویل: موږ به رسول الله ﷺ له رفاه او په نعمتونو کې له غرقیدا نه منعه مولو، سړي ورته وویل: نو تا خو پېزار هم نه دې پښو کړي؟! هغه ورته وویل: رسول الله ﷺ به موږ ته امر کوه چې کله کله باید لوڅې پښې وگرځو. (كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا أَنْ نَحْتَفِيَ أَحْيَانًا). رواه أبو داود في السنن (4160)، وأحمد في المسند. (23969).

❖ پر ځان د باور ښه لاره دا ده، چې هغه کار وکړې چې ورنه ډاریرې!

❖ پر غلطه لاره تېز تگ گټه نه لري.

❖ وتلی عرب شاعر فرزدق وايي: د هیچا ځواب دومره نه یم ستړی کړی لکه د یوه ماشوم ځواب! هغه داسې چې یو

وخت مې بصره کې شعرونه ويل، يوه ماشوم ته زما
شعرونو ډېر خوند ورکړ، نو ورته ومې ويل، مال ته هيله لرې
چې زه دې پلار وې؟ هغه راته کړه: د پلار مې هيڅ ساري
نسته، خو مينه لرم چې کاش ته مې مور وې! نو ورو
غوندې مې ورته وويل: هلکه! پردې مې کوه، ستا ځواب نه
لرم. عيون الأخبار للدينوري

□□□□□□□□□□□□

❖ **هغه** جمله چې خلکو نه د ځان خلاصولو لپاره زياته کارول
کيږي: "مجلس کې يم ..."

□□□□□□□□□□□□

❖ **د رسول الله ﷺ** د صحابه کرامو رضي الله عنهم عادت و
چې د هر چا صفت او ستاينه به يې کوله؛ د رښتيا ستاينه
به يې کوله او حق خبره به يې کوله، د چا ستاينه به يې د
خپلوي، دوستي او هيڅ دنيايي غرض لپاره نه کوله.
الاستذکار لابن عبد البر رحمه الله (٢٦ / ١٢٤)

يعني هغوی د هيچا #چاپلوسې نه کوله...

□□□□□□□□□□□□

❖ **يو عاجز** کليوال دوو ځوانانو منځ کې کېناست، ځوانانو ورته
وويل: وروره! ته کم عقل يې که جاهل؟ هغه ورته وويل:
سم يقيني نه شم درته ويلی، خو د دې دواړو تر منځ يم...

❖ **هونښيار** وايي: د کوم قوم وگړي چې د خپلو مړيو ډېر
صفتونه کوي؛ معنا دا چې ژونديو کې يې د صفت څوک
نشته!

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **رسول الله** ﷺ فرمایي: بنده یواځې د الله په ذکر سره له
شیطانہ خلاصیدلی شي. قال رسول الله ﷺ : العبد لا ینجو
من الشیطان إلا بذكر الله. صحیح الترغیب (۱۶۱۲)

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **اموي** خليفه عبدالملك بن مروان

وايي: د څلورو په خدمت شرم نه

دی په کار:

✓ عالم

✓ پلار

✓ مېلمه

✓ واکمن

العقد الفريد لابن

عبد ربه الاندلسي

◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

❖ **حکیمانه** فتوی

د مصر مشهور عالم محمد الراوي رحمه الله نه یوې ښځې فتوی
وغوښتله چې مېړه مې رانه غواړي د هغه د ناروغي مور خدمت
وکړم، خو زه یې نه کوم، ایا شرعا پر ما د هغې خدمت لازم دی؟
شیخ محمد الراوي په لاندې توگه ځواب ورکړ.

ځواب: شرعا پر تا د هغه د مور خدمت لازم نه دی، بلکه دا د هغه وجیبه ده چې د خپلي مور خدمت پخپله وکړي او دی نه شي کولی تاسو د خپلي مور خدمت ته محبوره کړي.

شیخ زیاته کړه: خو ستا خاوند ته د دې ستونزې درې حل لارې ښیم:

لومړی حل: ستا مېړه دې خپله مور کور ته درولي، چې وکولی شي پخپله یې خدمت وکړي او داراز ستا او هغه زامن او لوڼه هم باید له خپل پلار سره په شریکه د خپلي انا خدمت وکړي، ځکه پر هغوی هم د خپلي انا خدمت واجب ده،

دویم حل:

که لومړی حل کارگر نه یي او خپله مور کورته نه شي راوستلی، نو دی دې د خپلي مور د خدمت لپاره د هغې کور ته ورځي، که چرته ضرورت و دی هلته له خپلي مور سره شپې ورځې هم کولی شي،

دریم حل: که دا حل هم کارگر نه یي، باید مېړه دې خپلي مور ته خدمتگاره ونیسي او په ده باندې د خدمتگاري معاش او نفقه لازمه ده، دی باید ستاسو نفقه راکمه کړي او هغوی ته مناسب لگښت برابر کړي، که چرته خپلي مور ته د ورتگ حالت کې پر ده شک او شبه کیدله، نو مشوره ورکوم چې له دې خادمي سره واده وکړي، چې د خلکو شکوک او شبهې له منځه ولاړې شي.

شیخ صاحب فتوی غوښتونکې مېرمنې ته وویل: ته غوسه کیره مه، په کوم شریعت کې چې ته د خپلي خواښې له خدمته ځان خلاصول غواړې؛ همدا شریعت ستا خاوند ته د دوو او څو ښځو

کولو حق ورکړی دی، بناء ته پخپل کور کې مکرمه او معززه کېنه،
ځکه د خواښې خدمت درباندي نشته !!

کله چې مفتي مفتي يي، هغه داسې حکیمانه فتوی صادروي!

❖ **اَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ**، ولوله، د خپل رب په نوم چي
هغه (ټول مخلوقات) پېدا کړي.

❖ **شفاء** بنت عبد الله رضي الله عنها وايي: زه د حفصې رضي
الله عنها خواته وم، چې رسول الله ﷺ رانوت، نو راته ويې
فرمايل: ايا ته دېته د نملة (يو ډول ناروغي) دم نه وربښيې،
لکه څنگه دې چې ليکل ورزده کړي دي. عن الشفاء بنت
عبد الله رضي الله عنها قالت: دخل عليّ رسول الله ﷺ وأنا
عند حفصة، فقال لي: ألا تعلمين هذه رقية النملة كما
علمتها الكتابة؟. أخرجه أبو داود كتاب الطب باب في الرقى
رقم/3869. و أحمد في مسنده (372/6) والحاكم في
المستدرک 57/4 وقال صحيح.

❖ **د حال** پوښتنه

يوه سړي خپل ملگري ته شکايت وکړ چې پوروري تڼگ کړی يم،
نو هغه يې دستې پور ورته پرې کړ، کور ته چې ولاړ له سترگو
يې اوښکې روانې وې او ژړل يې، مېرمني يې ورته وويل چې
دومره درته سختيدله؛ څه بهانه به دې ورته کړې وه، سړی په ژړا
کې موسکي شو، ول داسې نه ده، بلکې په دې ژاړم چې ولې
مې د ملگري له سواله مخکې د هغه د حال پوښتنه نه کوله!
المستطرف للأبشيهي

❖ **عمر** بن عبد العزيز رضي الله عنه وايي: د هغو خلكو له ډلي مه كيږه چې حق يې په طبيعت برابر شي؛ مني يې او كه حق يې په طبيعت برابر نه شي نه يې مني. جامع المسائل | لابن تيمية ٦/١٤٤

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **د** يوه سړي يوه مېرمن او ايکي يو زوی و، زوی يې تور نومیدی، اتې راولاړ سو بله کوژدن يې وکړه! د الله کړه و هغه له واده مخکې وفات سوه، سړي خپلې مېرمني ته وويل: ياره د تور مورې! الله تعالى سخت درته وشرمولم! نو الله دې څوک د تور مور ته نه شرموي.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **عراقي** بوډی د امير.المؤمنين عمر بن عبدالعزيز رحمه الله کړه ورغله، د هغه مېرمني د ورننوتلو اجازه ورکړه، بوډی کور کې يو بل خوا سترگې وغړولې، هيڅ ارزښتناک شی يې په کې ونه ليد! د امير.المؤمنين کور سپيره او خراب غونډې و! نو ويې ويل: زه دې خراب کور ته د دې لپاره راغلم چې زما کور راته اباد کړي! (چې دا کور خپله خراب دی نو زما کور به څنگه راته اباد کړي!)، د عمر مېرمني فاطمة بنت عبدالملک ورته وويل: دا کور ستاسو په خير غريبانو کورونو جوړولو له امله خراب شوی دی. سيرة عمر بن عبد العزيز لابن عبد الحكم

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **د القرويين** پوهنتون " چې د المغرب په فاس ښار کې موقعيت لري د نړۍ تر ټولو پخوانی پوهنتون گڼل کيږي! او بله يې لا دا چې دا پوهنتون يوې مسلمانې مېرمني

"فاطمة بنت محمد الفهري القرشي" په کال (245هـ 859م)
کې تاسیس کړی ده. او د ابن خلدون په څیر عالمان یې
روزلي دي.

❖ **ازادي** د انسان حق دی په جهان کې
مگر ځینې انسانان ترلې بڼه دي
دا په لار کې د دروېش چې اغزي کم شول
نو وتلی شاید دی د یار له زړه وي

❖ **درنې** مېرمنې!

مېړه لکه "وايفای" څومره چې ورنږدې شې؛ اړیکې به مو زیاتې
او ځواکمني شي، خو که ورنه لرې شې؛ هغه د نورو وسایلو
پلټنه پیلوي او ورنیسي یې!

❖ **کومه** ټولنه چې خپل ماشومان د ناپوهه مېندو غېږو ته
سپاری؛ له راتلونکي نسل نه دې د بڼه او غوره خدمت
توقع نه کوي. علي الوردي

❖ **د غله** طلاقونه

یو عرب لیکي: موبایل مې ورک شو، سبا مازدیګر چې له وظیفې
کور ته راغلم، څه ګورم چې اوښي/اخشیان مې په کور کې لګیا
دي، زما د مېرمنې بکسونه او سامانونه ورتولوي او موټر ته یې
پورته کوي! مال خیر خو دی، دا څه کوئ زما مېرمن چرته ولئ؟!

هغوی سترگې پرې رابړگې کړې، ول پوښتنې هم لا کوې؟! مال
څه چل دی وه د الله بنده گانو؟!!

هغوی راته وویل: تا خپلي مېرمني ته درې طلاقه ورکړي دي او د
هغې موبایل کې یې میسج راښکاره کړ! ما په قسمونو پیل ورته
وکه مال زما موبایل پرونی ورک شوی، دا میسج غله رالیرلی! د
مېرمني موبایل مې راواخیست، غله ته مې میسج وکړ، مال
ظالمه موبایل خو دې پټ کړ، خیر دی، نو زما ښځې ته دې د
طلاق میسج ولې رالیرلی؟!!

لیږ وروسته غله میسج راولیږه، راته لیکلي یې و: له پرون
راهیسي ستا مېرمني په میسجونو لیونی کړم، هاراوړه، داراوړه،
هغه شی نسته او هابل شی ختم دی، چرته ورک یې او له چا
سره یې ...! اتې مې په میسج کې درې طلاقونه ورولیرل، مال
راځه چې له دې مصیبه خو دې خلاص کړم.

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **امام** محمد بن مسلم الزهري رحمه الله نه پوښتنه وشوه
چې ناروا "قوم پرستي" کومه ده؟ هغه ورته وویل چې د
خپل قوم شریر او بد اخلاقه خلک د نورو له ښو خلکو غوره
گنې! مصنف ابن ابي شيبة

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **چاپلوسان** دې نه رانږدې کيږي

د هارون الرشيد استاد او وزير يحيى بن خالد البرمكي ته يوه
سړي وويل: په الله قسم، کوم چې ته:

له احنف نه زيات حليم يې

له معاويه نه زيات هوښيار يې

له عبدالملك نه په كره توب كې زيات يې
له عمر بن عبد العزيز نه زيات عادل يې!
يحيى ورته وويل:
د احنف غلام عُمير زما نه زيات حليم دى
د معاوية كاتب سرحون زما نه ډېر هوښيار دى
د عبدالملك د پوليسو مشر زما نه ډېر كره و
او د عمر بن عبدالعزيز پيره دار مزاحم زما نه ډېر عادل و!
واورئ! ماته هغه څوك هيڅكله نه شي رانږدې كيدلى چې هغه
ماته زما له وړتيا زيات صفتونه راكوي! يعني #چاپلوسان دې نه
رانږدې كيږي. البصائر لابي حيان التوحيدي

❖ **يوه** سړي مرحوم ملا نصرالدين ته وويل: ستاسو له كوره
مې ډېره تېزه چيغه واوږيدله، خيږت خو به يې؟! ملا صاحب
ورته وويل: هغه زه وم، زما كميس له بامه راولويد! سړي
ورته وويل: نو څه چې راولويد؟! ملا صاحب ورته وويل: اى
احمقه! كه زه مې پخپل كميسه كې وى خو زه به هم
لاندې رالويدلى وم!!

منه كه پته لگيږي چې اوس سړى دا خبره څه شي سره وتړي!

❖ **رسول الله ﷺ** فرمايي: نږدې ده چې تاسو به جنتيان او
جهنميان سره وپېژنئ، هغوى وويل: هغه څنگه يا رسول
الله؟ هغه وفرمايل: په ستاينه او غندنه. يعني خلك چې د

چا ستاينه کوي؛ هغوی جنتیان او چې د چا غندنه کوي؛
هغوی جهنمیان دي.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **الله** ﷻ فرمایي: دوی (مېرمنو) سره ښه ژوند
وکړئ. (وعاشروهن بالمعروف)، ابن کثیر رحمه الله لیکي:
يعني خورې خبرې ورته کوئ او ښه چلند ورسره کوئ او له
خپل وس سره سم دوی سره ښې کړنې کوئ او لکه
څنګه چې تاسو هغوی نه غواړئ چې ځانونه درته ښایسته
کړي، تاسو هم هغوی ته ځانونه ښایسته کوئ. تفسیر
القرآن العظيم لابن کثیر: 2/242

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **زما** ټوکې

چرته د کوم لوی مجلس سرواښی خلاص او مجلس دوګانه او
سه ګانه شو، دوی کې دوه ملګري سره په مجلس دي، بې
ادبي معاف چې د یوه غریزه هوا ووتله! په دې سره یو ولاړ شو او
د لمانځه لپاره یې څادر هوار کړ، خو هغه بل ورپورته شو، له
لاسه یې ونيو، ول راځه کښېنه! لمونځ نه شې کولی! هغه په
قهر شو، ول څنګه لمونځ نه شم کولی؟! ده ورته وویل: که
لمونځ وکړې نو دا غریزه هوا دې پر ما تاوان کړه ...

زه ځینې ټوکې د دې لپاره لیکم چې زما دیني، اخلاقي او
ټولنیزو موضوعاتو ته د خلکو توجه راواړوم، مطلب زما له ټوکو دې
ملګري زما په استازیتوب! زما موخې او اشارې نه راباسي...

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ ارواپوه كليوال

ول ارواپوه ډاکټر ته ورغلم، مال ډاکټر صاحب دا ډېر وخت زه د شپې په کټ کې ډارېرم، زه گومان کوم څوک به ورلاندې پروت يي! او له دې وهمه سم خوب نه شم کولی! هغه راته وويل ستا علاج يو کال وخت نيسي، اونۍ کې به دري ځله ماته راځي! د دې علاج د لگښت پوښتنه مې چې له ډاکټر صاحبه وکړه؛ بېخي زياتې پيسې يې راته يادې کړې.

مال زه مشوره کوم بيا راځم، خو چې ووتلم بيا ورغلم، شپې ورځې ووتلې، ډېر وخت وروسته مې همدا ارواپوه ډاکټر صيب چرته وليد، راته کړه يې ولې د علاج لپاره رانغلې؟! مال ډاکټر صيب د هغه مشکل علاج يوه كليوال ډېر اسانه او بې لگښته راوښود او سمدستي ختم شو، ډاکټر راته کړه نو هغه ډاکټر دی؟ مال نه، ډاکټر ول نو بيا؟! مال هغه ساده كليوال دی، هغه راته وويل چې کټ له کوټې وباسه په ځمکه ځمله! ډاکټر صاحب الحمد لله رک روغ شوم.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ رسول الله ﷺ فرمايي: زما او دنيا يې سره څه؟ زما او دنيا

مثال داسې دی لکه سپور، چې د ونې لاندې سيوري ته کښېني او بيا ورنه ولاړ شي او پرېږدي. عن عبدالله بن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ: مالي وللدنيا، إنما مثلي ومثل الدنيا كراكبٍ استظلَّ تحت شجرةٍ ثم راحَ وتركها. أخرجه الترمذي (2377)، وابن ماجه (4109)، وأحمد (3709)، وابن حبان في المجروحين (276/1) واللفظ له.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ چې څوک درته ووايي: خپه کيرې خو به نه، يوه خبر درته کوم، ورته وا لطفا مه يې راته کوه، خپه کېرم... ځکه هغه اراده کړې چې خپه دې کړي.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ هونښيار ليونی

د ليونیانو د روغتون خواته يې موټر پنچر شو، په ټاير بدلولو لگيا شو، د ټاير نټونه يې خلاص او يوه طرف ته يې کېښودل، چې بل ټاير يې ورواچوه او نټونه يې راخيستل، هغه نه وو، چا غلا کړي وو! نو هک حيران کېناست چې اوس به څه چل کوي؟! د روغتون له کړکۍ يوه ليوني ورغړ کړ: څه چل دی گرانه، ولې په چروت کې ناست يې؟ ده ورته وويل: د ټاير نټونه چا رانه پټ کړل!

ليوني ورته وويل: دا خو اسانه خبره ده، له نورو ټايرونو يو يو نټ درخلاص کړه او دغه ټاير پرې بسته کړه، د موټر خاوند ورته وويل: هو، په خدای! دا خو دې عجيبه ښه طريقه رازده کړه!! خو دا راته ووايه چې ته خو دومره ښه په خبره پوهيرې؛ نو ولې يې د ليونیانو روغتون ته اچولی يې؟! ليوني ورته وويل: وروره! زه ليونی يم، خو خر نه يم.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ د ابو سعيد الخدري، عبد الله بن عباس، عبد الله بن عمر او انس رضي الله عنهم په څېر صحابه کرامو شاگرد، ضحاک بن مزاحم (مړ: 102هـ) رحمه الله د افغانستان د بلخ اوسيدونکی و، د هغه په مکتبونو کې د زرگونو هلکانو تر څنگ اووه سوه نجونو هم درسونه ويل! مفتاح السعادة، طاش کبری زاده : ۱/۴۰۴

امام الذهبي رحمه الله تعالى ليکي : د هغه مکتبونو کې دري
زړه هلکانو درسونه ويل، ده به په تدريس مزدوري نه اخيستله او
په خړه به سپور و په شاگردانو به گرځيدی. سير اعلام النبلاء:
۴/۵۹۹

❖ **له** نن پوره سل کاله پخوا (1922م)، يوه ليکوال پخپلو
يادښتونو کې ليکلي: د دويم ځل لپاره چې پر جنټري د
(22) شمېره راځي؛ يقينا نه به زه يم او نه تاسو، کاش ژوند
دومره وفا لرلی چې يوځل بيا مو د 22 شمېره ليدلې وي!
هغه خلک مو ليدلي وي چې په 2022م کې ژوند کوي او
هغه زمانه مو ليدلې وي، خو زه پوهيرم چې دا نه کيږي او
دا کار ناشونی دی. هغه مهال به موږ نه يو او زموږ کيسه به
ختمه يي.

اردو شاعر ساحر لدهيانوني چې د مرگ په ستر پروت و، په پټو
سترگو او نيمژوانده غږ يې خپل ډاکټر ته وويل: "ډاکټر کپور! زه
غواړم ژوند وکړم" ژوند به غمښلی يم؛ خو دنيا ښايسته او ژوند
خور دی ... دلته د يارانو مجلسونه، دلته د ژوند شور و زوږ دی ...
"زه غواړم ژوند وکړم، ډاکټر کپور"

کله چې سل کاله وروسته، په کال 2122م کې د 22 شمېره بيا
راځي، نو موږ به نه يو، زموږ به ان قبرونه هم نږدلي يي او موږ
به ان د ټولو خپلوانو له ذهنونو هم وتلي او هېر شوي يو.

دنيا ښه او ښايسته ده، دنيا د آخرت د گټې ځای ده، د مومن
لپاره دنيا د غنيمتونو کور ده، آخرت که څه هم ډېر غوره او تلپاتې
کور ده، خو دنيا هم ښه ده. وللاخرة خير لك من الأولى.

❖ چې ځان پسې سل سپي ونه غپوي؛ هغه ليوه نه دی!
#متل

□□□□□□□□

❖ دا تور سکنی لورانس مالزگ نومیري، د جنوبي سودان یو لوی شتمن دی، حکومت وروغوښت چې د هغه د مالي سرچینو په اړه تحقیق ورنه وکړي، ده څه وخت وغوښت، په دې وخت کې یې خپله شتمني کاناډا ته انتقال کړه، ده هم هیواد پرېښود او اړوند ادارې ته یې وویل: زه چې غریب وم، حکومت هغه مهال زما د فقر او غریبي د سرچینو په اړه ولې تحقیقات نه کول؟!!

□□□□□□□□

❖ عرب کوچي ته چا وویل: شراب ولې نه څښې؟ هغه ول زه مې له روغ عقله خوشاله نه یم، چې شراب یې بې سده کړي بیا به لا څه بلا شي؟!!

□□□□□□□□

❖ له حقیقت ویلو مخکې خپل پېزار پیدا او پښو کړه...

□□□□□□□□□□

❖ عمر بن الخطاب رضي الله عنه وايي: د الله له دښمنانو سره د هغوئ په اختر کې له گډون څخه ځانونه وساتئ. السنن الکبری للبيهقي (۱۸۸۶۲) وشعب الإيمان (8940) وتاريخ الكبير للبخاري (1804)

□□□□□□□□□□

❖ هوښیار وايي: مېرمني ته چې مېړه یوه خوره خبره وکړي؛ هر ډول خپګان یې هېر او خوشاله شي، همداراز مېړه هم،

چې هره پردۍ ښځه خوره خبره ورته وکړي؛ ان دا هم ورته
هېره شي چې دی اصلاً واده لري که نه؟!

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ د زمبابوې د ولسمشر نصیحت

د زمبابوې پخوانی ولسمشر رابرت موگابي د هغه خلکو لپاره
چې په معاش کار کوي؛ ډېره له حکمته ډکه خبره کړې ده، هغه
وايي: معاش خوره اشنا! که په مناسب وخت دې معاش
ترلاسه کړ، نو چرگې به خورې، خو چې معاش په کمیدا شي
بيا به د چرگو توليدات (هگۍ) خورې، کله چې دې معاش ښه
کم شي بيا به د چرگو خوراک خورې، لکه د جوارو دانې، ږدن
وغیره، کله چې معاش ختم شي بيا به چرگه درنه جوړه شي،
په يوه گوله ډوډۍ پسې به يو يل خوا منډې وهې.

نو معاش تخم وگڼه، ځينې يې وکره، چې له هغې لارې څه
گټه درته راځي، ځکه يواځې معاش کفايت نه کوي او هيڅکله
دې د ژوند ټول مشکلات نه شي حل کولی. نو دا نن کوم بل د
گټې کار وسنجوه، د ښه او گټور کار له برکته به تل چرگې او
پسونه خورې

◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

❖ د "النساء" (ښځې) لفظ جمعه ده، خو دا لفظ مفرد نه لري!
او "المرأة" (ښځه)، دا لفظ مفرد دی خو جمعه نه لري!

يوه عالم له دې خبرې وروسته ليکلي: په دوی ... د عربي
غوندې پراخه ژبي هم وس نه رسيږي!!

□ □ □ □ □ □ □ □

❖ **هونبیار** وایي: ژوند د پټ مخو مجلس دی ... ! زه دلته لوڅ
مخ راغلی یم، ځکه شرمیرم...

□ □ □ □ □ □ □ □

❖ **هونبیار** وایي: کله باید گوته هم سنگسار شي، ځکه
هغوی داسې خلکو ته لیکنې کړې یې، چې وړتیا یې نه
لري.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **ځینې** پر دین غیرت کوونکي، پخپله ناپوهي او غرور سره؛
دین ته، د دین له دښمنانو زیات تاوان رسوي! "هكذا
علمتني الحياة" لمصطفى السباعي، رحمه الله، 81.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **مشهور** صحابي جریر بن عبد الله رضي الله عنه ډېره
ښایسته ځواني لرله، عمر بن الخطاب رضي الله عنه هغه د
دې امت يوسف نومولی و! ده ته یو وخت رسول الله ﷺ
وفرمايل: تا ته الله ښه ځواني درکړې ده، خلقي جوړښت
دې ښکولی دی، نو اخلاق دې هم ښایسته کړه. رواه
الخرائطي في مكارم الأخلاق

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **ایا** عربي د جنت ژبه ده؟

معلومه نه ده چې جنتیان به په کومه ژبه گړيري، ځکه الله تعالی
او رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې اړه څه نه دي فرمایلي
او دا ثابته نه ده چې عربي د جنت ژبه ده او نه په دې اړه د
صحابه کرامو کوم خلاف مور ته معلوم دی، بلکې د دې بې گټي
خبري په اړه هغوی چوپ دي، څوک چې عربي د جنت ژبه

بولي؛ هغوی هیڅ عقلي او نقلي دلیل نه لري. مجموع الفتاوی
لابن تیمیة: 2/148

❖ علم عمل او اخلاق دي

د وخت وتلی فقیه امام ابن ابی ذئب رحمه الله جومات ته ننوت،
نو د جومات دوه رکعتہ (تحیة المسجد) یې ونه کړل، یو ناپېژاند
سړی ورته غوسه شو چې دوه رکعتہ لمونځ ولې نه کوې! او
سختې خبرې یې ورته وکړې! امام ابن ابی ذئب دستې
پاڅیدې، دوه رکعتہ لمونځ یې وکړ او ارام کېناست! له لمانځه
وروسته ډله شاگردان ورغلل او پر امام راتاو شول.

ناپېژاند سړي پوښتنه وکړه چې دا څوک دی؟ چا ورته وویل: دا
فقیه ابن ابی ذئب دی، سړی ورولاړ شو او په عاجزانه لهجه یې
ورته وویل چې ما ونه پېژندلې! ابن ابی ذئب ورته وویل: وه وروره!
عذر ویلو ته هیڅ اړتیا نسته، د ښه کار امر دې راته وکړ او مور
دې خبره ومنله! التمهید لابن عبد البر

ربه! مور ته د ښو اخلاقو توفیق راکړه ...

❖ له پنده ډکه کیسه

یو ځوان #کیسه_کا مازدیگر ناوخته مې سړی ولید چې په
سخت یخ کې رېږی ته ولاړ و، کېلې یې خرڅولې، هغه هم
کمې ورسره پاتې وې، نیت مې وکړ ورشم او هغه پاتې کېلې
ورنه واخلم، کور که څه هم مېوه وه، د دې لپاره مې ورنه
اخیستلې چې د دې غریب کار وشي.

زه چې وروانيدلم يو بل ځوان مې وليد هغه هم د هغه لور ته وروان و، نو زه لير ورو شوم، د دې لپاره چې هغه يې واخلي. دواړه ورته ودريدلو، هغه ځوان ته مې خپله كيسه وكړه، مال زه يې د دې لپاره اخلم چې د دې غريب كار وشي، هغه ځوان راته موسكى شو، ول زه يې هم د ده لپاره اخلم.

چې له سړي نه روان شوم، ځان سره مې چروت واهه چې دې سړي كې څه چل دى چې مور دوه كسان الله تعالى د هغه مرستې ته وروليږلو، خو بله ورځ مې هماغه د كېلو سړى وليد چې خواته يې د نظافت كاركوونكى لگيا و، ده پلاستيكي كڅوړه له كېلو ورته ډكه كړه او وريې كړه! دلته مې له ځانه سره وويل چې رښتيا هم الله تعالى نېكي كوونكو ته لارې خلاصوي.

د هيواد په دې يخ موسم كې به څومره غريبان د غريبۍ له تړكه كړيږي ... پر دوى رحم او شفقت عبادت ده، الله دې زموږ د غريبو خلكو مرستندوى شي.

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **كوم** امير ته يو اديب د څه كار لپاره ورغى ، امير ورته وويل :
معذرت مې ومنه ، سخت مصروف يم، اديب ورته وويل چې
كله فارغ او بېكاره شې ؛ بيا موږ اړتيا نه درته لرو، نو د كار
عذر مه رامنځته كوه، ته چې تر څو مصروف يې ؛ د خلكو
اميدونه به درپورې تړلي يي. حقائق الأزاهر

□□□□□□□□□□□□□□

❖ **د** رښتيا گټه

ربعي بن خراش العبسي رحمه الله مشر تابعي و، عمر بن الخطاب، علي بن ابي طالب او نورو رضي الله عنهم نه يې حديثونه روايت كړي، ويل كيږي ده هيڅكله دروغ نه ويل! د ده

دوه زامن حجاج بن يوسف ته مطلوب وو، د هغه پولیس به ورپسې ګرځیدل او نه یې شوی موندلی، یوه ورځ چا حجاج ته وویل: له پلاره یې پوښتنه وکړه، هغه دروغ نه وایي، حجاج یې پلار وروغوښت، ویې پوښتنې چې زامن دې چرته دي؟ ده ورته وویل: هغوی نن کور ته راغلي، کور دي! حجاج ورته وویل: ورځه! ستا د رښتیا له برکته مو هغوی بښلي دي! وفیات الأعیان لابن خلکان

پایله: په رښتیا کې نجات ده.

□□□□□□□□□□

❖ چې باور ولرزیږي ... له دروغو وروسته، رښتیا (1000) شاهدانو او دلایلو ته اړتیا لري.

□□□□□□□□□□

❖ عرب لیکي: کوچنی خوری مې جومات ته راسره بوتلی، جومات ته د ننوتلو پر مهال مې ورته وویل: اول ښی پښه دننه کړه او بیا ووايه: "اللهم افتح لي أبواب رحمتك" يعني ای الله! ستا د رحمت دروازې راته خلاصې کړه. دی لیکي چې راوتلم خوری زما نه مخکې راوتلی و، بهر مې ورته وویل: جومات نه د راوتلو په وخت دې څه وویل؟ هغه وویل: اسانه وه، ومې ويل: اللهم أغلق لي أبواب رحمتك. يعني ای الله! ستا د رحمت دروازې راته وتړه

□□□□□□□□□□

❖ عمر بن عبد العزيز رحمه الله ، غلطې او خطا خبرې نه خوښولې او نفرت یې ورنه کوه ، د خبرو خطايي په دې معنا چې یا خو په ژبني قواعدو او ګرامر نه وې برابرې، یا له حقه تېرې په کې شوی وي او یا سختي او تريخوالی په کې وي

، د گرامري غلطيو له کبله هغه وليد بن عبد الملک بد
 اېسوه او له حجاج بن يوسف څخه يې نفرت کوه ، ځکه
 چې هغه به په خبرو کې له حقه تېری کاوه او چې د چا په
 خبرو کې به سختي او تريخوالی و هغه يې کاتب نه
 مقرر وه، خو پوهه شي. عمر ډېر حساس او باريک ذوق لاره
 ، د خبري غلطی او سموالی به يې ډېر ژر معلومه، ځکه
 هغه په ادبي ، اجتماعي او سياسي چارو کې پوره بلد و .
 زما ناچاپ کتاب، د عمر بن عبد العزيز ژوند او کارنامې.

❖ **د یوې** بنځې څلور مېړونه مړه شوي پينځم يې وکړ، څه
 وخت وروسته پينځم هم سخت ناروغ شو، د مرگ شېبې
 يې وې، دا عاجزه ورته په ژړا شوه، ساندو کې ورته وويل:
 زه دې چا ته پرېښودم ... هغه د زگېرويو په بدرگه ورته کړه:
 شپږم بدمرغه ته.

❖ **یوه** خو له سلو ښه خبره، هغه دا چې خبرو کې هيڅکله
 بېره مه کوه، دا خبره په سرو زرو وليکئ.
 ❖ **عمر** بن عبد العزيز رحمه الله ته د عراق وفد ورغی چې یوه
 ځوان هلک يې مشري کوله، ځوان ډېر بيدار، چالاک، فصیح
 او خوله وړ و، په ډېر مهارت يې د عمر صفتونه پيل کړل،
 محمد بن کعب القرظي رحمه الله ستر عالم او د عمر نږدې
 مشاور و، هغه چې عمر ته وکتل، هغه د ځوان په خبرو
 دومره خوشاله شو چې مخ يې ځلا کوله. نو القرظي ورته
 وويل: امير المؤمنين! الله دې وکړي د خلکو جهالت
 (چاپلوسې) درباندي غالبه نه شي، ته له دوی نه خپل ځان
 ښه پېژنې، دوی ته اړتيا نشته چې ستا په اړه درته لگيا

کې ترټولو غوره او مثالي عالمه وه، چې هغه علم الفقه، علم الطب او علم الشعر وو. داراز پخپله عائشه رضي الله عنها وايي: د رسول الله ﷺ له ناروغيو مې طب زده کړ. سير أعلام النبلاء 456/3، الاستيعاب لابن عبد البر 1881/4

صيد الخاطر لابن الجوزي ١٤٠

❖ هغه سپېڅلې روح

عمر بن عبد العزيز رحمه الله چې وفات کيدی، ورسره ناستو خلکو ته يې وويل: ټول بهر ووځئ، دلته دې هيڅوک نه پاتيري، هغوی ووتل، خو دروازه کې ورته غوړ شول، هغوی واوريدل چې ده ويل: هغو مخونو ته هرکلی وایم، چې نه د انسانانو او نه د پېريانو مخونه دي، وروسته يې دا ايت تلاوت کړ ﴿تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لا يريدون علواً في الأرض ولا فساداً والعاقبة للمتقين﴾ او روح يې والوتله ... الثبات عند الممات لأبن الجوزي (١/١٥٠)

هوکې! هغه سپېڅلې روح والوتله، چې جنتونو ته تړې وه. الله تعالى دې د دې ستر انسان پر روح رحمتونو واوروي.

❖ کوچي ته دکاندار د څراغ تېل ورتلل، دی په خورماؤ لگيا و، خوړلې يې، بل سړي ورته وويل: دا خورما ولې بې اجازې خورې؟! دکاندار هغه ته وويل: مه يې بنسټوره، د خپل څراغ تېل خوري...

❖ **رسول الله ﷺ** فرمایي: ستاسو هر یو شپون دی او د خپل رعیت په اړه به پوښتنه ورنه کيږي. (کلکم راع، ومسؤول عن رعیتہ متفق علیه). علامه ابن حجر رحمه الله، لیکي: که څوک هيڅوک هم ونه لري د خپلو غړو او حواسو شپون او مسؤل دی، ځکه پر ده لازمه ده چې د الله او د هغه د بندگانو حقوق ادا کړي. علامه بدر الدين العيني رحمه الله وایي: که څوک امام او واکمن نه یي، نه اهل لري او نه بادار او نه پلار؛ نو پر هغه لازمه ده چې د ملګرو او نورو نږدې خلکو رعایت وکړي.

□□□□□□□□□□

❖ **غاسن** ماتوونکی ځواب

یوه عالم ته یوه کس وویل: ږیره پرېښودل د فطرت خلاف ده، ځکه ماشوم چې پیدا شي ږیره یې نه یي. عالم ورته وویل: که داسې یې بیا خو غاښونه هم د فطرت خلاف دي، هغه هم وباسه...

هلته ناست یوه سړي وویل: مولویصاحب دا ډول ځواب موږ غاښ ماتوونکی ځواب بولو.

□□□□□□□□□□

❖ **د خلکو** د عیبونو پلټنه؛ موږ کې عادي غوندې کار ګرځیدلی! خو په حقیقت کې دا خطرناک کار دی، تاسو د ستر امام مالک رحمه الله دا لاندې #تجربه په دقت سره ولولئ: هغه وایي: په دې ښار (مدینه منوره) کې مې داسې خلک لیدلي چې هيڅ عیبونه یې نه لرل، خو د خلکو عیبونه بیانول یې چې پیل کړل؛ دوی کې هم عیبونه پیدا شول. او

دلته مې داسې خلک ليدلي چې عیبونه يې لرل، خو چې
د خلکو له عیبونو چوپ پاتې شول؛ نو د دوی عیبونه هم
هېر کړل شول! الضوء اللامع للسخاوي 106/1

□□□□□□□□□□□□

❖ ژمی او غریبان

ژمی د غریبانو دښمن دی، ژمي کې ناوسه خلک د گېډي له
غمه سره د ځان او بچيو د تودولو غم هم اخیستي يي، زموږ په
کلیو او د ښارونو لارو کوڅو کې ډېر داسې انسانان شته، چې د
یخ ظالمې خپې يې شپه او ورځ کړوي، که شتمن وروڼه جنتونه
گټي؛ مرستو ته دې وروړاندې شي، تاسې دا لاندې
#کیسه_گی ولولئ چې ضمیرونه مو وتخنوي.

د شام یو سړي مدینه منوره کې له چا نه د صفوان بن سلیم
رحمه الله پوښتنه وکړه، ول هغه مې په خوب ولید چې جنت ته
تللی يي! او جنت ته د تگ لامل يې دا وي چې یوه غریب انسان
ته يې یو کمیښ وراغوستی يي! چا له صفوان نه د دې خبرې
پوښتنه وکړه، هغه ورته وویل: په سخته یخه شپه کې له
جوماته راووتلم، لاره کې مې یو لغړ سړی ولید، نو خپل کمیښ
مې وایست او هغه ته مې ورواغوست!
مأخذونه:

حلیة الأولیاء لابی نعیم الاصبهاني (161/3)

تاریخ دمشق لابن عساکر (130/24)

سیر السلف لابی إسماعیل الأصبهاني (ص820)

□□□□□□□□□□□□

❖ **چرسی** ته چا وویل: د عملیاتو پر مهال ډاکټرانو ولې مخونه پټ کړي یې؟ هغه ول ځکه چې عملیات ناکام او ناروغ مړ سي؛ اتې به یې څوک نه پېژني.

❖ د **چرگ** او گیدري نصیحتونه!

گیدره د چرگ خواته تېریدله، نو ورته کړه یې: ستا د پلار غږ مې نه هېریري، ډېر خور غږ یې و، ستا غږ به هم خامخا هغه ته ورته یې، ته خپل غږ راواوروه گرانه! چرگ ورته وویل: بلکه زما غږ هم زما د پلار په څېر ښه غږ دی، نو سترگې یې پټې کړې چې اذان وکړي، په همدې وخت کې گیدري پرې حمله کړه او پورته یې کړ.

د کلي سپیو چې گیدره ولیدله نو ورپسې شول، چرگ گیدري ته وویل: که غواړې د سپیو له شره ځان خلاص کړې نو ورته ووايه چې دا ستاسو د کلي چرگ نه دی، گیدري چې د خبرو لپاره خوله خلاصه کړه چرگ ورنه ټوپ کړ او په منډه یې ځان خلاص کړ.

گیدري په تاسف سره وویل: هغه خوله دې ماته شي چې چوپتیا ورته په کار وي او دا گریزي. چرگ نوک ونيو، ول هغه سترگې دې هم ړندې شي چې د بیداري په وخت پتیري.

❖ **سري** ماښام له ځانه سره مېلمه بوتلی، دی چې له مېلمستونه کورته دننه شو، مېرمني یې له خولې لاس واخیست، بېخي ډکه پیمانې خوشکه یې ورته وکړه، د دې قهرژني خطابیې! پایله یې دا وه چې په دې ماښام دې مېلمه راوستی؛ ولاکه هغه شین چای هم درتیار کړم!

سړي غريب ورته وويل: دا مېلمه مې ډېر نږدې ملګري دی،
ده غوښتل ستا له خور سره کوژده وکړي، نو زما نه يې د
هغې په اړه پوښتنه وکړه، ما ورته وويل: راځه زما ژوند
وګوره...

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **شکمن** او دوه زړی کېړه مه! دوه زړه توب د فرصتونو او
چانسونو قاتل ده. فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ .

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **وتلی** فقيه الليث بن سعد (۱۷۵هـ) رحمه الله ډېر زیات
سخي و، یو وخت امام مالک رحمه الله په یوه لوبښي کې
خورما وړولیرلې، هغه هماغه لوبښی بیرته له سرو زرو ډک
وړولیره! ویل کیږي خپلو ملګرو ته به یې فالوده تیاره کړه، نو
شرط به یې ورته ولګوه چې که هر چا ډېره خوږه؛ هغه ته
به زیات دینارونه ورکوي! وفیات الأعیان لابن خلکان

زموږ یو شتمن ګاونډی و، کله به مو چې کوم لوبښي کې څه
شی وړولیرل، بیا به مو د تش لوبښي لپاره دوه درې ځله هلکان
وړلیرل، ايله به مو اخير خپل لوبښی ترلاسه کړ

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **یوه** کم عقل صوفیتوب پیل کړ، نو غیبت به یې هیڅکله نه
کاوه، یوه ورځ چا ورته وويل: شیطان څنګه دی؟ ده ورته
وويل: ولا خلک ډېر په کې غیږي، خو له حقیقته به یې الله
تعالی ښه خبر یي... أخبار الحمقى لابن الجوزي ۲۰۱

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ د قاضي هوښياري

يوې مېرمنې په يوه موضوع کې له خپل مېړه نه قاضي ته شکایت وکړ، خو مېړه يې قاضي ته وويل: له دې مخکې مې هغې ته تنبيه او خبرداری ورکړی و، ښځې قاضي ته وويل چې زه ښه يم، په غوړونو سم نه اورم، قاضي ورته وويل: ته ولاړه شه! د تالار په هغه پای کې کېنه، چې زه لير خلاص شم، بيا دې راغواړم.

ښځه چې هلته کېنستله، لير ځنډ وروسته قاضي ناڅاپه د هغې لور ته وکتل او ورته ويې ويل: آغلې مېرمنې! حجاب او پرده پوره مراعت کړه، هغې که څه هم پوره پرده کړې وه، خو بيا هم سمدستي سره ټوله او په #حجاب يې لاسونه ووهل! په دې سره قاضي وروغوښتله او ورته ويې ويل: آغلې! الحمد لله ستاسو غوړونو کې مشکل نسته، مېړه سره گذاره کوه. سړي ته يې وويل: مېرمن دې له لاسه ونيسه او ښه د سړيتوب ژوند ورسره کوه.

پايله: له کيسې نه دا څو خبرې معلومولی شو چې هغه د #قاضي صاحب هوښياري، د مېرمنې کمزوری چل او له حجاب سره طبيعي او پنځيزه مينه.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ چې لکړه مې لاس کې يې، په خوله چې هر څه وایم هغه "حق" دی! افريقايي #متل

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ کيسه_کا: چرته د يوه سړي لور پيدا شوه چې بېخي زیاته ښایسته او لکه سپوږمۍ داسې تکه سپینه وه، خو د ورور

يې زوی پیدا شو، هغه بیا ډېر سخت بد رزګ و، له رنګه تک
 تور او پوزه يې هم چيته پيته وه! همدا د لور پلار ورغی،
 وراره يې راواخيست، خپلې مېرمنې ته يې ورور او ورته
 ويې ويل چې تې ورکړه! هغې ورته وويل: ولې څه چل
 دی؟! ده ورته وويل چې دا زما و ستا ښايسته لور همدا
 اوس پرې حرامه شي.

□□□□□□□□□□

❖ **دوه** کسان چې خپلو کې د الله ﷻ لپاره مینه سره لري، د
 دوی منځ کې په خپګان راوستلو شیطان دومره خوشاليري
 څومره چې له جنته د ادم عليه السلام په ايستلو خوشاله
 شوی و! اعتلال القلوب للخرائطي

□□□□□□□□□□

❖ **له** الحاده بېزاري

د مصر وتلی شاعر "امل دنقل" د الازهر د يوه مشهور عالم زوی
 و، نوموړی په لس کلنۍ کې يتيم شو او چې ځوان شو #الحاد
 يې غوره کړ (العياذ بالله)، ده د الله تعالی په دښمني کې د
 شیطان په ستاينه کې قصیدې ليکلې او د هغه صفتونه به يې
 کول! د ده ژورناليسته مېرمن عبلة الرويني د ده پر ژوند د
 (الجنوبي) په نوم کتاب ليکلې، نوموړې په دې کتاب کې د ده په
 اړه ليکي: امل دنقل چې د سرطان په مرض اخته شو، ما به غور
 ورته نيولی و چې د الله ذکر به يې کوه! کله مو چې روغتون کې
 د عملياتو خونې ته بيوې، په لاره يې د شهادت کلمه ويله! ما په
 ټوکه ورته وويل: اخير دې ايمان راوړ؟! ده په ډېره عاجزي راته
 وويل: هو، زه ايمان اعلانوم، زه ډاريرم چې د عملياتو له خوني به
 ژوندی راونه وځم.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **هر** دردوونکی او پر نفس سخت کار؛ گناهونه رږوي. مجموع
رسائل لابن رجب

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **عالم** نه پوښتنه وشوه چې غله له جوماته بوټونه پټوي، که
د لمانځه پر مهال یو سړی ورته دروو، پروا خو نه لري؟ هغه
ورته وویل: پروا لري، بوټونه مو د لمانځه پر مهال له حدیث
سره سم، باید مخته کیردئ.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **د صالحی** او نېکي مېرمني په اړه ، قران کریم کې پر رسول
الله ﷺ د الله ﷻ د احساناتو په لړ کې راغلي چې ته یې
بې وزله او غریب وموندلې، بیا یې شتمن کړې. {وَوَجَدَكَ
عَائِلًا فَأَغْنَى}. امام القرطبي رحمه الله د دې ایت تفسیر
کې لیکي: یعنی په خدیجه (رضي الله عنها) سره یې
شتمن کړې. {تفسیر القرطبي ۹۹/۲۰}

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **د** شتمنو جنت د غریبانو له جهنمه جوړ شوی!

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ **روایت** کې راغلي چې رسول الله ﷺ له کوچو سره مینه
لرله (كان النبي ﷺ يحب الزُّبْد)، علامه المناوي رحمه الله
لیکي: په شاربِلو سره چې د غواؤ او مېرو له شیدو رایستل
کیري هغه ته الزُّبْد (کوچ) وایي او د اوښو له شیدو چې
رایستل کیري هغه ته (حَبَاب) وایي. فیض القدير للمناوي

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ چې گيدري وعظ شرو کړ؛ چرگه دې ورکه بوله! پولنډي
#متل

□ □ □ □ □ □ □ □

❖ د عمر رضي الله عنه غلام اسلم العدوي وايي: د وچکالۍ
زمانه کې به موږ گومان کوو چې عمر به د مسلمانانو له
غمه ومري! طبقات ابن سعد

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

❖ يو ځوان ليکي: نیکه مو د ډېر عمر دی، ډېر وخت يې په
سترگو نه لیدل، پلار مو په ډېر زيات لگښت د هغه د سترگو
علاج وکړ، کله چې له روغتونه کور ته راغی او موږ
(لمسيان) يې وليدلو نو راته کړه يې: که پوهيدلی چې
دا ډول مخونه مو دي؛ هغه پيسې مې درته سپمولې...

□ □ □ □ □ □ □ □

❖ ډاکټر ناروغ ته وويل: څو شپې وروسته به خپلې کورنۍ ته
ولاړ شې، له خيره، ناروغ ورته وويل: زما د کورنۍ غړي خو
ټول وفات سوي دي؟! ډاکټر ورته کړه: هو، پوهيرم...

□ □ □ □ □ □ □ □

❖ غيبت کوونکو ته

عائشة رضي الله عنها وايي: رسول الله ﷺ ته مې وويل: صفية
څه کوې، هغه دومره (ډېره ټيټه) ده، هغه راته وفرمايل: داسې
خبره دې وکړه، که د بحر اوبو کې گډه شي؛ ټولې اوبه به بدلې
او فاسدې کړي! ابو داود

امام النووي رحمه الله وايي: غيبت نه د منعه کولو لپاره دا حديث تر ټولو سخت دی، ما بل داسې حديث نه دی ليدلی چې غيبت دومره په کې غندل شوی يي.

❖ **ښه**، نه هېرول

هشام ابوالبختري د قريشو له مشرانو و، د بدر غذا کې له مشرکانو سره ملگری و، رسول الله ﷺ د بدر غذا کې خپلو ملگرو ته وفرمايل: څوک چې ابوالبختري وويني نه دې وژني! ابن اسحاق وايي: رسول الله ﷺ، ځکه دا امر وکړ چې ابوالبختري به رسول الله ﷺ په مکه کې له مشرکانو ساته. البداية والنهاية لابن كثير

❖ **مور** د سود په حرمت کې بابونه خبرې کوو، خو د خور و لور #حق خوړلو باره کې خاموش غوندې يو! او دواړه پردی حق خوړل دي! فکر کوم وجه دا ده چې مور 99:00% سلنه دا وروستي حرام خوړو، که داسې نه ده؟

❖ د **عمر** په څېر سړي!

لېري قافله رابښکاره شوه، چې د مدينې منورې لور ته راروانه وه، عثمان بن عفان رضي الله عنه وليدله، څنگ ته يې ابوذر رضي الله عنه ناست و، هغه ته يې کړه: دا قافله چې څه شی راوړي ښه به يي؟ ابوذر ورته وويل: د عمر په څېر سړي! رضي الله عنه. البيان والتبيين للجاحظ

❖ **عائشه** رضي الله عنها وايي: تاسو له تر ټولو غوره عبادته
غافل يئ! چې هغه "تواضع" او عاجزي ده.

الزهد لابن المبارك

التواضع لابن أبي الدنيا

السنن الكبرى للنسائي

❖ د **ستالين** چرگه !

يو ځل روسي واکمن ستالين د خپلو ملگرو منځ کې ناست و،
يوه ملگري ته يې وويل ورشه يوه چرگه راوړه! ده غوښتل د دې
چرگي په ذريعه خپلو ملگرو او پلويانو ته يو د عبرت درس وړاندې
کړي، ستالين چرگه يوه لاس کې کلکه ونيوله، په بل لاس يې د
هغې ټپکې ايستل پيل کړل! چرگي پښې او وزرې ډېرې
وترپولې خو گټه يې ونه کړه، اخير يې د چرگې ټولي ټپکې ورنه
وايستلې!

ستالين خپلو ملگرو ته وويل: تاسو اوس ننداره کوئ، چې څه
پېښېږي؟! لپه لغړه او سرې غوښې چرگه يې پر ځمکه
کېښودله او ورنه ازاد شو، لاس کې يې اوربشې وې، هغه يې
څو دانې ورته وغورځولې او ورنه روان شو، چرگي هغه په منډه
وخورلې او په ستالين پسې روانه شوه، هغه به چې بيا لير
اوربشې ورته واچولې؛ چرگي به په بیره وخورلې، ستالين به
چې روان شو هغې به ورپسې منډه کړه او په پښو پورې به يې
ونښتله، هغه مظلومه او سرې غوښې چرگه د ناچيز رزق لپاره
د خپل ظالم رحم! ته پاتې وه او هغه پسې منډې وهلې!!

دا وخت ستالين په ارام سره خپلو هېښ پاتې ملگرو ته مخامخ شو او ورو غوندې يې وويل: تاسو بايد خلکو سره دا ډول چلند وکړئ ، دا چرگه مې ستاسو مخکې څومره وکړوله او ودردوله، خو بيا هم د څو دانو روزي لپاره منډې راپسې وهي.

پايله: ځينې خلک کټمټ لکه د ستالين چرگه، هغه چا پسې هم منډې وهي چې هغه يې د خولې روزي ورنه ترورلې او تنبتولې يې...

❖ د **پيغمبر** ﷺ او ملگرو مجلسونه

زيد بن ثابت رضي الله عنه فرمايي: موږ به چې رسول الله ﷺ سره کېنستلو، که د آخرت په اړه به مو خبرې کولې د به هم همدا خبرې راسره کولې، که د دنيا په اړه به مو خبرې کولې د به هم همدا خبرې راسره کولې، که د خوراک او څښاک باره کې به مو خبرې کولې د به هم همدا خبرې راسره کولې، زيد زياتوي: دا ټولې د رسول الله ﷺ خبرې درته بيانوم.

اخرجه ابو الشيخ في أخلاق النبي ﷺ ، والامام الترمذي في الشمائل. والأصبهاني في أخلاق النبي وادابه. رحمهم الله تعالى

ځينې هغه مشايخ عظام، علماء کرام او حضرات صوفيان دې متوجه شي، چې خپلو مجلسونو کې خلکو ته د دنيا او دنيوي شيانو د ياد اجازه نه ورکوي او په دې نظر وي چې د دوی مجلسونو که به يواځې د آخرت خبرې کيږي.

❖ **په** رښتيا مين، تقوادر او پريکنده دريځ لرونکي مشر ته #چاپلوسان نه ورنږدې کيږي!

❖ د هندوانو پاليزه څنډه کې يو سړی ډنډه په لاس ولاړ و، ما وپوښتی مال دا څنگه خلک دي؟ هغه ول دا ډېر ايمانداره خلک دي، امکان نه لري چې زما هندوانو ته کاره راوگوري، ما ورته وويل: وه وروره! نو بيا دې دا دومره ډنډه ولې لاس کې نيولې او ولاړ يې؟! ول د دې لپاره چې دا خلک ايماندار واوسي...

پای...

په فیسبوک يي په لاندي ادرس موندلی شئ □□□

Hamid Afghan

اجمل هیوادمِل

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library